

NYT FRA BIBLIOTEKSSTYRELSEN

N U M M E R 4 | D E C . 2 0 0 6 | 1 6 . Å R G A N G

| Lektiehjælpscaféer på bibliotekerne | Fokus på børn og biblioteker | Samarbejde med Google Scholar |

Indhold

NYT FRA BIBLIOTEKSSTYRELSEN
Nr. 4, 2006 • 16. årgang

Biblioteksstyrelsen
H. C. Andersens Boulevard 2
1553 København V

Telefon
33 73 33 73
33 73 33 22 (Biblioteksafgiften)

Telefax
33 73 33 72
33 73 33 21 (Biblioteksafgiften)

Internet
E-post: bs@bs.dk
Hjemmeside: www.bs.dk

Redaktion
Jens Thorhauge (ansv.)
Anna Christine Rasch (red.)
Mette Udesen (red. sek.)

Tove Marie Rosendal
Lone Hansen
Herluf Henneberg Pedersen

Grafisk tilrettelæggelse
Stæhr Reklame & Marketing

Tryk: C.S.Grafisk A/S
Oplag 3.000

ISSN 1604-6048
Elektronisk ISSN 1604-6056

Foto forside og side 7:
Jakob Carlsen
Øvrige fotos: Nils Lund Pedersen

Redaktionen er afsluttet 22.11.2006

Publikationen kan også hentes på
Biblioteksstyrelsens hjemmeside.

Afvikling eller udvikling?	3
Fredericia har 18 biblioteker for børn	4
Lektielæsningscaféer: Bibliotekerne er rollemodeller	6
Fælles europæisk satsning på digitale biblioteker	8
Styringsmodel for Netbibliotekerne	11
Lokal formidling	12
Strukturreformens konsekvenser for biblioteksnumre, statistik og kørselsordning	16
Samarbejde med Google Scholar	18
Forskningsregistrering for mindre institutioner	20
Samarbejde mellem borger.dk og Biblioteksstyrelsen	22
Børn behøver biblioteker, men hvordan?	24
Udveksling af bibliografiske poster i web-miljø	25
Brugerundersøgelse af bibliotek.dk	26
Åbning af Grænselandsportalen. www.graenselandsportal.dk	27
Internationalt	28
Info	30
Publikationer	31
Personnyt	31

Fototema:

CBS Bibliotek Porcelæns haven er CBS Biblioteks nyeste filial. Den nyindrettede afdeling ligger sammen med CBS' campusområde i en del af den tidligere Den Kongelige Porcelænsfabrik på Frederiksberg. CBS Bibliotek Porcelæns haven er indrettet med 70 individuelle studiepladser, udstyret med strøm til bærbare pc'er og trådløst net, og desuden er der adgang til fire stationære computere. De studerende har adgang til biblioteket fra kl. 7:30 til 22:30 mandag til fredag, men det udvides i begyndelsen af det nye år til 24 timer i døgnet alle ugens syv dage. Der vil dog fortsat kun være personale til stede mandag til fredag inden for normal arbejdstid. Ud over åbningstiden i dagtimerne vil de studerende få mulighed for at komme og gå ved hjælp af deres studiekort, der vil fungere som adgangskort. Biblioteket er udstyret med et loungeområde med lænestole til afslappende læsning, og der er en tv-løsning med CNN og BBC World på vej. Bibliotekarernes arbejdspladser er centralt placeret i biblioteket, således at bibliotekarerne er tilgængelige for vejledningsspørgsmål fra de studerende. Der er indrettet et særligt rum midt i lokalet til vejledning af grupper af studerende, hvor et Smart Board understøtter visningen af databaser f.eks. i forbindelse med Bestil-en-bibliotekar-servicen. Biblioteket i Porcelæns haven rummer ingen selvstændig bogsamling, men trækker på CBS Biblioteks elektroniske ressourcer og de store bogsamlinger i CBS' to andre biblioteker.

Afvikling eller udvikling?

85 folkebiblioteksafdelinger lukker i forbindelse med strukturreformen ifølge Biblioteksstyrelsens undersøgelser. Der har været en del omtale i pressen af disse lukninger, der oftest opfattes som en svækkelse af biblioteksservicen i Danmark. Men holder det synspunkt?

De fleste af de afdelinger, der lukker, er små filialer med korte åbningstider og samlinger, der er præget af ældre bøger. Måske endda filialer som bibliotekschefen har ønsket lukket i årevis. Der er dog også store biblioteker som Åby Bibliotek i Århus og Vejgaard i Aalborg imellem. Det er biblioteker, som i mange år har spillet en central rolle i en bydel eller et lokalsamfund, og som er elsket af befolkningen. Begrundelsen for denne type lukninger, som virkelig gør ondt, er oftest effektivisering og relativ nærhed til et andet og større bibliotek.

Det er klart, at for de mennesker, der benytter disse afdelinger, er der tale om en forringelse, hvis der ikke sættes noget andet i stedet. Og her er vi ved sagens kerne: Det afgørende er at fastholde perspektivet i strukturreformen: At der ger-

ne skulle blive bedre valgmuligheder for borgerne leveret af institutioner med større bæredygtighed. Vi må på den ene side se i øjnene, at 70ernes strategi med at dække landet med et fintmasket net af fysiske betjeningssteder og bogbusser har vanskelige vilkår, fordi det er blevet betydeligt dyrere at opretholde et fuldt udfoldt bibliotekstilbud. Og på den anden side må vi erkende, at de digitale tilbud ikke erstatter det fysiske bibliotek – og at det fysiske biblioteks nærhed er én af de parametre, der indgår i vurderingen af bibliotekstilbuddets kvalitet. Mange af filialerne falder på andre parametre i en sådan vurdering. De handler om åbningstid og tilgængelighed, samlingskvalitet og aktualitet og service.

Danmarks Biblioteksforening har opfordret alle kommuner til at udarbejde udviklingsplaner for biblioteksområdet. Det er en rigtig god idé, som burde være en selvfølge – og mange steder er det. Udviklingsplanen bør forholde sig til i hvert fald tre typer af udviklingsmuligheder: For det første: Muligheden for integrerede biblioteker – kan der skabes nye integrerede biblioteker med udgangspunkt i de pædagogiske servicecentre på folkeskolerne? For det andet: Kan der arbejdes mere offensivt med *biblioteket kommer, book en bogbus* og lignende tilbud, der er baseret på, at biblioteket betjener flere borgere, der har problemer med at komme på biblioteket direkte? For det tredje: Hvordan kan bibliotekaren arbejde

udenfor biblioteket i samarbejde med andre organisationer? Vi ved, at børnehavebiblioteker er en succes mange steder. Kan man arbejde med nye former for betjening af arbejdspladser, foreninger og klubber?

Alle disse tiltag er udviklinger af det traditionelle fysiske bibliotekstilbud – og det er først og fremmest et lokalt ansvar at sikre en udvikling af det, der er i tråd med brugernes behov. I de kommuner, der fremtræder i ny sammenlagt pragt til årsskiftet, må øvelser af denne art betragtes som en helt nødvendig forpligtelse.

Men sideløbende må vi naturligvis udvikle det digitale bibliotekstilbud. Biblioteksstyrelsen arbejder med handlingsplaner for dette og er blandt andet snart klar med et udspil til koordinering af netbibliotekerne. En foreløbig konklusion er, at bibliotekernes potentiale for biblioteksudvikling ikke er anfægtet af meldingen om lukning, men at vi ikke ved i hvilket omfang, potentialet realiseres.

Danmarks Biblioteksforening peger ud fra dens undersøgelser på, at bibliotekerne i et stort antal kommuner i 2007-budgetterne beskæres 6-7 % i forhold til dette års budget. Bibliotekssektoren er dermed den sektor, der betaler dyrest for strukturreformen. Det er ærgerligt, men det må ikke forstyrre den udviklingstænkning, der trives i sektoren, og som vi skal bruge til at finde nye veje.

Fredericia har 18 biblioteker for børn

I Fredericia Kommune er der 18 biblioteker for børn. De fleste er skolebiblioteker, nogle er fællesbiblioteker og andre er folkebiblioteker.

Denne sammentænkning af biblioteker for børn handler ikke om besparelser, den handler ikke om kombibiblioteker, om skolebibliotekarere contra folkebibliotekarere eller om indretning, men om børn.

Fælles for alle disse biblioteker for børn er, at de spiller en stor rolle i udviklingen af Fredericia til at nå målet med at blive Danmarks bedste Børneby, som er en del af Byrådets vedtagne vision 2012.

På baggrund af byrådets visioner, mål og værdier giver det god mening at arbejde med begrebet 'Biblioteker for børn', der dækker alle former for bibliotekstilbud for de 0-18-årige.

I konsekvens heraf har politikerne besluttet at nedlægge kommunens pædagogiske central og overføre opgaverne med materialeforsyning og udvikling af alle kommunens skolebiblioteker til folkebiblioteket.

Renovering af bibliotekskonceptet

I Fredericia Kommune sker der i disse år en massiv renovering og ombygning af skolerne, alle centreret omkring de pædagogiske servicecentre og skolebibliote-

kerne. Der er samtidig et overordnet ønske om, at de pædagogiske servicecentre skal udvikle sig til ikke bare at levere service, men også at være læringscentre og pædagogiske udviklingscentre.

For at kunne støtte denne udvikling er folkebibliotekets kompetencer blevet udvidet med stærke pædagogiske kompetencer i en pædagogisk udviklingsafdeling, se www.paedagogisk.dk.

Dermed bliver biblioteket i stand til at levere kvalitative bidrag til begrebet livslang læring, som nu får et solidt pædagogisk fundament, idet alle folkebibliotekets målgrupper kan drage nytte af de pædagogiske kompetencer og det øgede fokus på læring.

Uddrag af Værdigrundlag for børne- og ungeområdet, vedtaget af byrådet i december 2003:

"Mål: Børn og unge skal udvikle sig – hvor forældrene er de hovedansvarlige – til alsidige og sociale personligheder, som kan handle og tænke ud fra et demokratisk og ligeværdigt menneskesyn.

Værdi: Børn og unge skal opleve tryghed, livsglæde og lyst til at lære –

Fordi: Vi tror, at børn og unge, der vokser op i trygge og udfordrende rammer, har de bedste forudsætninger for at udvikle personlige, sociale og faglige kompetencer i miljøer der bygger på aktiv læring og dannelse.

Værdi: Børn og unge skal under deres opvækst opleve helhed og sammenhæng og have ansvar.

Fordi: Vi tror, at der er mange faktorer, der påvirker et menneske. Familien og fritiden – hele livssituationen – er afgørende for barnets og den unges udvikling ..."

Hele visionen og værdigrundlaget kan ses på kommunens hjemmeside:

www.fredericia.dk

To bibliotekstyper – ét fælles mål

Den nye sammentænkning af biblioteker for børn skal i løbet af de næste par år føres fra idé til virkelighed. Det er ikke en let sag, for vi har i så mange år været vant til, især over for politikere, at skulle legitimere, beskrive og formulere de to bibliotekstypers forskellighed, forskellige formål og eksistensberettigelse – en opgave som i årenes løb er blevet stadig mere vanskelig.

Eftersom ingen af de lovgivninger, som er gældende for de to biblioteksformer, er ændrede, har de altså fortsat en række formål som er eksplicit forskellige, forskelle som er både kendte og anerkendte. Men de har også en række overordnede formål og opgaver, som de er fælles om, – og dem må vi nødvendigvis have fokus på i den fælles fremtid: Veluddannede, innovative, nysgerrige og kreative borgere er forudsætningen for, at vi kan klare os i fremtiden på det globale marked. For begge bibliotekstyper gælder, at deres indsats og tilbud, som Biblioteksstyrelsen fremhæver i strategien *Fra information til viden*, skal være med til at styrke innovation og sammenhæng i bred forstand.

Skolebibliotekerne, som jeg vælger at kalde dem i denne sammenhæng, er første led i 'fødekæden' på vej mod videnssamfundet. De har en stor opgave i at stimulere og styrke børnenes videbegær og forskertrang, at give læselyst og 'kulturlyst' og være med til at bane vejen for en glidende overgang til voksenlivets informationssøgning, kulturoplevelser og læringsprojekter. Der skal være helhed og sammenhæng i adgangen til information og viden.

Folkebibliotekerne oplever et stærkt stigende besøgstal, når det gælder børn og unge. Selvom der lige nu er en række spændende forsøg i gang med at nyindrette og nytænke børnebiblioteker, så tror jeg ikke, det vil få folkebibliotekerne ligeså højt op på børnenes hit-lister som tidligere. Jeg er overbevist om, at vi i meget højere grad må bruge ressourcer og kompetencer på at møde børnene, hvor de er: Nemlig i institutioner, skoler og klubber. Det vigtigste må være at nå børnene og bidrage med alt det, som folkebibliotekerne står for og kan, også selvom det ikke er folkebiblioteket, der sætter dagsordenen. Det betyder ikke, at jeg synes, vi skal nedlægge folkebibliotekernes børnebiblioteker. Det ville jo også være i strid med gældende lov, men jeg tror på, at folkebibliotekerne skal have endnu stærkere fokus på at skabe rammer for kvalitetstilbud, der samler familien – for det er stadig uhyre vigtigt, at folkebiblioteket skaber frirum for børn.

Fra politisk beslutning til operationel virkelighed

I Fredericia har vi valgt at høste 'de lavthængende frugter' først: Gennem udviklingsprojektet *Idébutikken* www.idebutikken.info med støtte fra Udviklingspuljen, har vi forberedt overgang til fælles bibliotekssystem, nye måder at samarbejde om biblioteksorientering på, overgang til fælles elektronisk materialevalgssystem og oprettelse af en omfattende samling af pædagogisk/psykologisk materiale m.v.

Disse delprojekter forventes afsluttet med årets udgang. Herefter tager vi så fat på den svære del: Udvikling af en vision for skolebibliotekerne, som er fælles for skolebibliotekarere og skoleledere, politisk

drøftelse af vision og strategi for et samlet biblioteksvæsen i Fredericia Kommune og udvikling af nye fælles fagligheder på baggrund af en viden om og erkendelse af de grundlæggende faglige forskelligheder. Derefter vil vi i en række pilotprojekter afprøve nye samarbejdsformer.

Sideløbende vil vi arbejde på at udfolde begrebet 'Biblioteker for børn'. Vi vil definere og beskrive de forskellige profiler, som rummes inden for denne betegnelse:

- På skoler med eller uden overbygning som betjener både børnehaver, klubber og skoler
- Børnehavebiblioteker
- Som del af et folkebibliotek.

Hvad er det fælles fundament? Hvori ligger forskellene? Hvilken rolle skal hovedbiblioteket med den pædagogiske udviklingsafdeling spille som 'overbygning' både med hensyn til materialer og faglige kompetencer? Hvilken biblioteksbetjening skal vi i fællesskab tilbyde unge?

Som en konsekvens af Byrådets visioner og værdigrundlaget for børne- og ungdområdet tager vi også fat på at udvikle "Helhed og sammenhæng i børnekulturen i Danmarks bedste børneby", og der vil naturligt være en række fælles snitflader mellem disse to projekter.

Det er en stor udfordring fagligt som kulturelt at sammenlægge folke- og skolebiblioteker, som mere end et praktisk it- og materialefællesskab, men som en helhed, der tilsammen er et solidt fundament for viden og læring for de gode kulturelle oplevelser. Men det er spændende,

og først og fremmest giver det mening for børn og voksne brugere – og måske er det vejen frem til at fastholde de gode brugere i fremtidens biblioteker.

Uddrag af byrådets Vision 2012:

"Når vi taler børneby tænker vi på alle mellem 0 og 18 år. For dem vil vi gøre alt, hvad vi kan, for at skabe de bedste vækstbetingelser for et trygt og sjovt børneliv og en alsidig menneskelig udvikling. Kort sagt livsglæde."

Lektiehjælpscaféer: Bibliotekerne er rollemodeller

Der var mynte-te og søde, arabiske kager på bordene, da kulturminister Brian Mikkelsen og integrationsminister Rikke Hvilshøj i begyndelsen af november holdt pressemøde om, hvordan bibliotekerne kan hjælpe integrationen på vej.

Anledningen var en ny samarbejdsaftale mellem Kulturministeriet og Integrationsministeriet om integration på folkebibliotekerne.

“Jeg opfatter samarbejdsaftalen som et skulderklap til bibliotekernes indsats med integration gennem de seneste fire år,” sagde Brian Mikkelsen.

“Hvis vi skal skabe mønsterbrydere blandt de to-sprogede børn og unge, må vi give dem gode rollemodeller. Bibliotekerne er en nøgle, der kan åbne porten til det danske samfund, og med de ansatte har vi også guiderne – rollemodellerne – der kan vise vej gennem porten” .

Rikke Hvilshøj kaldte bibliotekerne for en unik institution, hvor alle kan mødes på neutral grund.

“Bibliotekerne skal fungere som væksthuse for medborgerskab, læringscentre og kulturelle mødesteder,” sagde hun og fremhævede de mange tilbud til flygtninge og indvandrere, som bibliotekerne har sat i gang, bl.a. som led i kampagnen *Biblioteket – en port til det danske samfund* i 2003-2005.

“Nu er tiden inde til, at vi går endnu længere,” sagde Rikke Hvilshøj.

Mere end lektiehjælp

Biblioteksstyrelsen deltager allerede i Integrationsministeriets kampagne *Brug for alle Unge*, men den nye aftale giver bibliotekerne en mere central rolle i integrationsarbejdet.

Samarbejdsaftalen betyder også, at bibliotekerne får flere penge til arbejdet med flygtninge og indvandrere. Det første konkrete resultat af aftalen er en ny lektiehjælpspulje, hvor bibliotekerne kan søge om økonomisk tilskud til at oprette og drive lektiecaféer for to-sprogede og andre interesserede børn.

Integrationsministeriet har afsat 2 mio. kr. til bibliotekssektorens lektiehjælpsordning i skoleåret 2006-2007. Heraf uddeles 1.635.000 kr. efter ansøgning til lektiehjælpspuljen, som administreres af Biblioteksstyrelsen. Hvis lektiehjælpsordningen bliver en succes, får den tilført et tilsvarende beløb fra Integrationsministeriet i 2007-2008 og 2008-2009 – altså i alt seks millioner kroner til bibliotekernes lektiehjælp. Målet er, at der i løbet af få år findes 100 lektiecaféer på landets folkebiblioteker.

Det enkelte bibliotek kan søge op til 50.000 kr. pr. år til lektiecaféer og andre, mere uformelle læringsaktiviteter. Det kan for eksempel være pigeclubber, sprogstimulering eller vejledning om erhvervsvalg.

“De kan udvikle sig som andet og mere end blot lektiecaféer. De kan blive centre for læring, folkeoplysning og medborgerskab,” sagde Rikke Hvilshøj.

Men lektiecaféerne skal først og fremmest støtte to-sprogede børn med skolearbejdet, så flere af dem bliver i stand til at gennemføre en uddannelse. Som sidegevinst får børnene også et indblik i den danske kultur, når de laver lektier på biblioteket, mente Brian Mikkelsen.

“Jeg vil sammenligne stemningen i lektiecaféerne med stemningen ved lektielæsningen omkring spisebordet i et traditionelt, dansk hjem,” sagde han.

Og så stillede de to ministre sig ellers i kø sammen med journalister og fotografer for at nå hen til pressemødets egentlige hovedpersoner: En gruppe børn, der viste, hvordan de plejer at læse lektier på biblioteket.

På www.bs.dk/lektiehjaelp kan du læse mere om samarbejdsaftalen mellem Kulturministeriet og Integrationsministeriet. Her finder du også en vejledning i ansøgning til lektiehjælpspuljen. BiblioteksCenter for Integration og Integrationsministeriets kampagne *Brug for alle Unge* kan hjælpe med rådgivning om lektiecaféer, konkret hjælp med opstarten, kontakt til frivillige organisationer mv. Læs mere på www.indvandrebiblioteket.dk

Fælles europæisk satsning på digitale biblioteker

By the end of 2006, the European Digital Library should encompass full collaboration among the national libraries in the EU. In the years thereafter, this collaboration is to be expanded to archives and museums.

Two million books, films, photographs, manuscripts, and other cultural works will be accessible through the European Digital Library by 2008. This figure will grow to at least six million by 2010, but is expected to be much higher as, by then, potentially every library, archive and museum in Europe will be able to link its digital content to the European Digital Library.

Pressemeddelelse fra
EU Kommissionen, marts 2006

Når de europæiske kulturministre mødes i Bruxelles den 13. november 2006, er digitalisering af kulturarv et af de vigtige punkter på dagsordenen. På mødet behandler ministrene en henstilling fra Kommissionen og det finske formandskab om, at medlemslandene intensivere arbejdet med digitalisering af kulturarven og bestræbelserne på at etablere et fælles europæisk digitalt bibliotek.

Initiativet markerer et stærkt øget fokus på digitale biblioteker i en tid, hvor man af og til hører fremtidsforskere udtale sig skeptisk om bibliotekets fremtidige rolle. Selv om digitale biblioteker i EUs præsentationer hovedsageligt beskrives temmelig statisk som digitale samlinger, er der tegn på, at biblioteker som institutioner får en meget central rolle i både digitalisering og formidling af den europæiske kulturarv.

EUs i2010-plan

Baggrunden for ønsket om en omfattende digitalisering og formidling af den europæiske kulturarv er især EUs såkaldte i2010-plan. Det digitale bibliotek er et af tre flagskibsprojekter inden for dette initiativ. EU-kommissæren for Informations- og medier, Viviane Reding, beskrev i 2005 i en tale til lederne af de europæiske nationalbiblioteker baggrunden for ønsket om digitalisering af kulturarven:

“Once digitised, content from cultural institutions can be an important economic force - as a source of material to be re-used for added-value services and products in sectors such as tourism and education.”

Initiativet vedrørende digitale biblioteker er egentlig knyttet til den målsætning, der omhandler etableringen af et informations- og medier samfund for alle, med offentlige serviceydelser af høj kvalitet og øget livskvalitet. Men der er ingen tvivl om, at aktiviteterne også i høj grad kobles til de økonomiske aspekter af det europæiske samarbejde og særligt sikringen af EUs konkurrenceevne. Det overordnede initiativ i2010 indgår således i den såkaldte Lissabon-strategi fra 2000, der har som hovedmål, at EU inden for det næste årti bliver den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden.

Ud over de afledte økonomiske gevinster er digitalisering den billigste måde at formidle kulturarv til flest mulige borgere på og dermed til at opfylde målsætningen om lige adgang til information. I EUs perspektiv giver digitalisering desuden mulighed for at understøtte udviklingen

af fælles europæisk kultur og fremme kendskabet inden for fællesskabet til de enkelte landes kultur. Derudover er konkurrencen og påvirkningen fra USA på det kulturelle område formentlig også et væsentligt motiv.

Digitalisering af kulturarv har en længere forhistorie i europæisk sammenhæng, og målsætningerne fra i2010-planen kan ses som et supplement til de øvrige initiativer, EU har igangsat på området. I de digitaliseringsinitiativer, der fremgår af hosstående oversigt, har EU hidtil især fokuseret på at koordinere de eksisterende digitaliseringsinitiativer og støttet udviklingen af platforme, værktøjer og standarder. Selve digitaliseringsindsatsen og beslutninger vedrørende omfanget af den har været overladt til de enkelte lande.

Der er imidlertid tegn på, at Kommissionen ønsker et mere forpligtende samarbejde og en mere permanent ramme om digitaliseringsinitiativerne.

Kommissionens forslag til Ministerrådet

Kommissionen har formuleret sin opfattelse i en henstilling i august 2006. Den er ganske vist ikke er bindende for medlemslandene, men kan få stor praktisk betydning i det omfang, indholdet inkluderes i Ministerrådets konklusioner fra deres møde den 13. november. Henstillingen har været behandlet på tre møder i løbet af september og oktober, hvor repræsentanter fra medlemslandene har haft mulighed for at kommentere indholdet.

Henstillingen er delt i to: Digitalisering og online tilgængelighed og Digital be-

National strategi for digitalisering af kulturarven

På baggrund af EU-kommissionens anbefalinger vedrørende digitalisering og online tilgængelighed af kulturelt materiale og digital opbevaring, og som led i den mediepolitiske aftale for 2007-2010 indgået mellem regeringen, DF, S, RV og SF, er der nedsat en arbejdsgruppe, som skal udarbejde forskellige forslag til digitalisering af udvalgte, prioriterede dele af kulturarven. Biblioteksstyrelsen deltager i den overordnede arbejdsgruppe samt i undergrupperne Formidling og Bevaring.

varing, og den er udformet som en opfordring til landene om at iværksætte en række initiativer.

Under overskriften Digitalisering og online tilgængelighed opfordres medlemslandene til at:

- Udarbejde oversigt over digitaliseringsinitiativer
- Udarbejde nationale kvantitative målsætninger for digitalisering
- Støtte partnerskaber mellem den private sektor og offentlige institutioner
- Etablere og vedligeholde digitaliseringsfaciliteter i større skala
- Fremme det fælles europæiske bibliotek – opfordre institutioner til at stille materialer til rådighed og til at følge fælles standarder
- Forbedre betingelserne for at digitalisere ved at øge muligheden for at digitalisere "orphan works" (materiale hvor ophavsmænd ikke kan identificeres) og materiale der er out-of-print. Endvidere bør landene bidrage til udformning af lister over orphan works og fjerne lovmæssige barrierer for digitalisering og tilgængeliggørelse af værker, der er ikke længere er kommercielt interessante.

Det er især bemærkelsesværdigt, at landene opfordres til at opstille egentlige målsætninger for digitaliseringen, at etableringen af det europæiske bibliotek udpeges som den overordnede ramme om initiativerne og at man fremhæver op-havsretlige problemstillinger.

I tillæg til indsatsen vedrørende digitalisering og formidling opfordres medlemsstaterne til at iværksætte en række indsatser i forhold til digital bevaring:

- Udarbejde nationale strategier for langtidsbevaring
- Dele viden om bevaring med andre EU-lande
- Sikre at lovgivningen tillader kopiering og migrering af materiale mhp. bevaring
- Sørge for at kravene til digital pligtanfærelse er koordineret med de øvrige lande
- Sørge for bevaring af den nationale del af Internettet.

Indsatsen i forhold til bevaring ligger fint i forlængelse af de initiativer, der allerede er i gang i Danmark, som bl.a. kom til udtryk i den seneste revision af pligtanfærelsesloven.

Som et sidste punkt i Kommissionens henstilling anbefales medlemsstaterne at informere kommissionen efter 18 måneder om status på initiativerne og at gentage denne orientering efterfølgende hvert andet år. Anbefalingen vedrørende opfølgning antyder, at Kommissionen anser initiativerne som mere forpligtende end de tidligere projekter, der har været inden for digitalisering.

Selve organiseringen af initiativerne er ligeså bemærkelsesværdig som de ambitiøse målsætninger. En stor del af de tidligere digitaliseringsinitiativer inden for EU er blevet koordineret gennem en gruppe nationale repræsentanter fra medlemslandene forankret i projektet Minerva. Denne Nationale Representatives Group (NRG) har imidlertid haft status som en mellemstatslig organisation, der ikke er forankret i selve EU's organisation.

Forslaget indebærer, at der sammensættes en ny NRG under ledelse af Kommissionen. Selve arbejdet vil blive forankret inden for samarbejdet af europæiske nationalbiblioteker gennem Conference of European National Librarians (CENL) og den overordnede tekniske ramme bliver The European Library (TEL). Dermed får bibliotekerne en meget central rolle i digitaliseringen, og formidlingen af europæisk kulturarv og digitaliseringsaktiviteterne placeres i en mere forpligtende ramme. Kommissionens initiativ kan altså ses dels som mere håndfaste målsætninger end tidligere for de enkelte lande og dels som en mere permanent organisering af arbejdet.

Det ser i skrivende stund ud til, at råds-konklusionerne, der er formandskabets kvittering for Kommissionens henstilling, følger hovedlinjerne i henstillingen. Dette beslutes på rådsmødet den 13. november 2006.

Perspektiver

EU's initiativ rummer en række meget interessante perspektiver først og fremmest, fordi det bidrager til generelt at synliggøre centrale bibliotekernes rolle i formidlingen af kulturarven. Det er i den forbindelse en interessant prioritering, at man har valgt i første omgang at give bibliotekerne en fremtrædende rolle og løbende at lade museer og arkiver udnytte disse resultater.

I dansk sammenhæng betyder initiativet, at der skal udarbejdes en overordnet plan for digitalisering. Initiativet kan derved medvirke til at sætte digitalisering på dagsordenen både hos politiske beslutningstagere og bevilgende myndigheder. I den forbindelse vil der blive skabt fornyet opmærksomhed omkring ophavs-

retlige spørgsmål. Det gælder især i forhold til de såkaldte orphan works. Det er pt. ikke muligt at digitalisere sådanne værker, fordi der ikke kan opnås tilladelse fra ophavsmanden. En realisering af EUs målsætninger for digitalisering vil således formentlig forudsætte en ændring af Ophavsretsloven i hvert fald på dette område.

Desuden kunne man håbe, at der bliver mulighed for at skelne mellem den udnyttelse af værker, hvor der er kommercielle perspektiver, og den udnyttelse som ikke ville være økonomisk bæredygtig på et kommercielt grundlag. Respekten for den enkelte ophavsmands rettigheder bør naturligvis fastholdes, men hvis ophavsretten skal fremme udviklingen af "den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden", skal der etableres en meget mere smidig praktisk forvaltning af ophavsretten i relation til digitalisering på 'ikke-kommercielt' grundlag.

I forlængelse af nærværende initiativ om digitalisering af kulturarven vil EU-kommissionen igangsætte et nyt initiativ til januar 2007, denne gang om videnskabelige digitale biblioteker. Dette vil givetvis ligeledes bidrage til at profilere biblioteker og deres opgaver, denne gang i forhold til forskning.

Digitale biblioteker i EU – vigtige milepæle

December 1999: Kommissionen lancerer eEurope 2002, der har til formål at støtte udvikling af digitalt indhold i medlemsstaterne og fremme koordinering af digitaliseringsinitiativer.

April 2001: Under det svenske formandskab vedtages Lund-princippet og senere også en tilknyttet handlingsplan. Princippet indeholder en målsætning om at understøtte digitalisering i Europa og tilænegeliggøre den europæiske kulturelle og videnskabelige arv. Med initiativet etableres en koordineringsgruppe for nationale repræsentanter den såkaldte National Representatives Group (NRG).

Januar 2001-januar 2004: TEL-projektet, der arbejder mod udviklingen af The European Library, gennemføres.

Marts 2002-januar 2005: Minerva (Ministerial NETWORK for Valorising Activities in digitisation) etableres med støtte fra det 5. rammeprogram for at fremme koordinering mellem medlemslandene og implementeringen af Lund-princippet.

2002-2006: Der igangsættes løbende digitaliseringsprojekter under det 6. rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling.

Januar 2004: The European Library åbner <http://libraries.theeuropeanlibrary.org/>

Februar 2004: Minerva PLUS etableres som en fortsættelse af det oprindelige Minerva-program. En væsentlig opgave er at støtte arbejdet i NRG.

Juni 2004-2007: Michael (Multilingual Inventory of Cultural Heritage in Europe) etableres som et resultat af arbejdet i

Minerva. Projektet omhandler multinational implementering af et værktøj til opbygning af kulturportaler, som allerede anvendes i Frankrig. Der fokuseres på integration og koordinering af initiativer inden for kulturarv i Frankrig, Italien og England.

April 2005: Seks statsoverhoveder fremsender en samlet henvendelse til Kommissionen, der anmodes om at igangsætte et initiativ vedrørende koordinering af europæiske digitaliseringsindsatser mhp. etablering af et europæisk bibliotek.

Juni 2005: Kommissionen lancerer i2010 som en femårig plan, der skal fremme udviklingen af den digitale økonomi.

November 2005: Det engelske formandskab præsenterer "Dynamic Action Plan for the EU co-ordination of digitisation of cultural and scientific content" som opfølgning på Lund-handlingsplanen.

September 2005: Kommissionen udsender en meddelelse - "i2010: Digital Libraries" med en vision om realiseringen af et europæisk bibliotek.

Oktober 2005-januar 2006: Høring blandt medlemsstater om spørgsmål vedrørende digitalisering.

Februar 2006: Etablering af en "High Level Expert Group on Digital Libraries".

August 2006: Kommissionen vedtager en anbefaling vedrørende digitalisering og online tilgængelighed af kulturelt materiale og digital bevaring.

September-november 2006: Det finske formandskab arbejder sammen med medlemsstaterne og Kommissionen på at nå til enighed om en henstilling til medlemslandene, der kan godkendes af Ministerrådet.

René Olesen

Styringsmodel for Netbibliotekerne

Som tidligere beskrevet i *Nyt fra Biblioteksstyrelsen* arbejder Biblioteksstyrelsen i forlængelse af strategien *Fra information til viden* med at få etableret en ny styringsmodel for de danske netbiblioteker.

Første skridt i arbejdet med strategien for netbibliotekerne var, at Biblioteksstyrelsen bad konsulentfirmaet PLUSS Leadership om at udarbejde en analyse af de eksisterende netbiblioteker og komme med et forslag til en fremtidig styringsmodel. Dette forslag har været til høring over sommeren, og Biblioteksstyrelsen har modtaget 10 høringssvar.

Sammenfattende er konklusionen på høringssvarene følgende:

- Foreløbig tilfredshed med processen
- Enighed om, at der bør ske ændringer i styreform nu
- Spørgsmål vedrørende udpegning af medlemmer og kompetence for styregruppe
- Spørgsmål vedrørende fælles platform m.m.
- Ønske om fortsat statsligt tilskud til redaktion

- Ønske om såvel koordineret PR som økonomiske muligheder for specifikke PR fremstød.

Et mere uddybende notat om høringssvarene kan ses på www.bs.dk.

Biblioteksstyrelsen udarbejder nu et oplæg til den endelige styringsmodel med baggrund i PLUSS Leaderships anbefalinger og de indkomne høringssvar. Dette oplæg vil være genstand for drøftelse med bl.a. KL, Danmarks Biblioteksforening og Biblioteksrådet i løbet af efteråret. Ligeledes vil det danne grundlag for oplæg og debat på FKBNs netseminar ultimo november.

Det er Biblioteksstyrelsens hensigt at have drøftet oplægget med ovennævnte parter og udmeldt den endelige beslutning om styringsmodellen for netbibliotekerne inden årets udgang. Det betyder, at arbejdet med at danne en styregruppe kan begynde primo 2007 med henblik på afholdelse af det første møde marts/april 2007.

Lokal formidling

Hvor skal brugerne søge? Skal bibliotekernes lokale formidling basere sig på, at brugerne søger i de lokale kataloger, fælleskatalogen eller i helt andre typer værktøjer?

Biblioteksstyrelsen har traditionelt satset på at få etableret og raffineret nationale adgange til bibliotekernes materialer. Dette er primært foregået gennem arbejdet med Danbib og bibliotek.dk, hvor såvel professionelle brugere som den almindelige borger tilbydes en samlet adgang til bibliotekernes materialer. Kørselsordningen har bidraget til, at borgerne hurtigere får det ønskede materiale i hånden.

Et nyere led i Biblioteksstyrelsens strategi er at arbejde for at etablere flere adgange til bibliotekernes materialer f.eks. gennem samarbejder med Google og Open WorldCat. Vi ved fra undersøgelsen *Studerende, Google og biblioteker* (Pors, 2005), at Google er et udbredt søgeværktøj for en del slutbrugere: I dette tilfælde studerende, for hvem Google næsten er den eneste generelle søgemaskine, der anvendes. Formålet med at samarbejde med Google er netop at synliggøre bibliotekernes tilbud de steder, hvor brugerne færdes.

Politikken er, at nationale løsninger skal understøtte lokale løsninger, således at bibliotekerne frit kan tilrettelægge den lokale formidling. Det vil bl.a. sige, at bibliotekerne opererer med lokale grænseflader, og at Biblioteksstyrelsen forsø-

ger at tilrettelægge de nationale løsninger så de understøtter de lokale samt at faciliteter i de nationale systemer stilles til rådighed for de lokale systemer f.eks. gennem eksport. Eksempelvis kan emnehierarkiet i bibliotek.dk nu importeres til lokale systemer, og der arbejdes på at få etableret en eksportmulighed af værkvisningen.

Aktuelle bestræbelser på at effektivisere samspillet mellem bibliotek.dk/Danbib og de lokale systemer har taget udgangspunkt i ovennævnte politik – og sker med udgangspunkt i eksistensen af lokale systemer. Men faktisk er skrabede eller fejlbehæftede registreringer – skabt i lokalsystemer – i Danbib et problem i forbindelse med både værkvisning og effektivisering af fjernlån, hvilket selvsagt forstyrrer mulighederne for en samlet effektivisering af biblioteksvæsenet.

Der er i øjeblikket flere initiativer i gang, som fokuserer på integrerede søgemuligheder, således at brugeren afsøger flere baser ved brug af én grænseflade og ét søgesystem. Dette er selvsagt en god ide, da brugeren slipper for at skulle vælge mellem og anvende flere forskellige systemer og grænseflader. Det er en overvejelse værd, om det ikke ligeledes vil hjælpe brugeren med integreret søgning i den lokale katalog og bibliotek.dk.

Erstat den lokale katalog med fælleskatalogen

National Library of Australia (NLA) har gennemført en undersøgelse af, hvilke fordele og ulemper der opstod, hvis man lod deres brugere benytte fælleskatalogen (Libraries Australia) fremfor NLA's egen katalog.

NLA opremser bl.a. flg. fordele (Cathro, 2006):

- Brugere får adgang til flere ressourcer
- Fælleskatalogen er frit tilgængelig på nettet
- Alle poster i den lokale katalog er også i fælleskatalogen
- Fælleskatalogen har en generelt bedre funktionalitet end den lokale katalog (f.eks. m.h.t. søgemuligheder, personalisering, adviseringer, og anskaffelsesprocedurer)
- NLA kan (qua ejerskabet til fælleskatalogen) forbedre funktionaliteten i fælleskatalogen og kan integrere fælleskatalogens interface med andre discovery services
- De fleste brugere foretrækker at anvende en Google-agtig søgegrænseflade.

NLA har dog også identificeret nogle barrierer i forhold til at kunne opnå de fulde fordele af at bruge fælleskatalogen som det primære slutbrugerværktøj:

- Interoperabilitet mellem fælleskatalogen og den lokale katalog
- Forvirring og disorientering hos brugerne i forhold til at overskue, hvilke værktøjer, der aktuelt benyttes
- Problemer med eksemplarinformation og lænker, som findes i lokale systemer men ikke i fælleskatalogen.

Det er væsentligt at bemærke, at denne undersøgelse tager udgangspunkt i nationalbiblioteket og ikke forholder sig til problemer (primært omkring infrastruktur og økonomi), der vil opstå, såfremt andre biblioteker valgte en tilsvarende løsning.

bibliotek.dk som lokal grænseflade?

De australske erfaringer kan selvfølgelig

ikke overføres direkte til dansk sammenhæng. Det må også tilføjes, at samspillet mellem søgning i Libraries Australia og bestilling i lokale kataloger er en uhyretung proces, hvor brugerne tvinges til at gentage deres fælleskatalog-søgning i de(t) relevante lokale system(er). Dette kan mindske disorientering, men er det stik modsatte af sømløshed, som er et velbegrundet og etableret princip herhjemme.

De fordele og ulemper ved at bruge fælleskatalogen som lokal grænseflade, der opremses i den australske undersøgelse, er stort set identiske med, hvad der ville være tilfældet, hvis en tilsvarende løsning blev implementeret af danske biblioteker. Der er dog enkelte væsentlige forskelle:

- a) Der er stor forskel på søgefladen i Libraries Australia og bibliotek.dk
- b) Det er tvivlsomt, om alle finder, at funktionaliteten i bibliotek.dk er bedre end i deres lokale grænseflade
- c) Princippet om sømløshed stiller andre krav til en dansk løsning
- d) En central problemstilling, som ikke er behandlet i den australske undersøgelse, er de økonomiske og infrastrukturelle ulemper, der kan opstå, såfremt flere eller alle biblioteker benytter sig af fælleskatalogen som lokal grænseflade med adgang til de fælles lokaliseringer
- e) Endvidere kan der sikkert opstå uenighed om, hvordan brug af bibliotek.dk som lokal søgegrænseflade kan harmonere med lokal integration af andre søgeværktøjer.

Ad a) bibliotek.dk opererer ikke med en Google-lignende grænseflade, men med en mere traditionel løsning, hvor brugerne kan søge på specificerede elementer som titel, ophav og emne samt afgrænse søgninger ud fra materialetype, sprog og udgivelsesår.

Australierne fremhæver, at brugerne foretrækker ét søgefelt og relevansrangordnet præsentation af søgeresultater (sidstnævnte rangordningsmulighed er endnu ikke implementeret i Libraries Australia). Tilsvarende brugerpræferencer er identificeret herhjemme. Når vi beskæftiger os med ensartede strukturerede data (f.eks. bibliografiske poster), er det indlysende at give brugerne mulighed for at udnytte disse strukturer og dermed undgå støj i søgningerne. Dette synspunkt understøttes kraftigt af, at der er dokumentation for, at der søges mere kvalificeret i bibliotek.dk end i Danbib, hvor brugerne selv skal strukturere deres forespørgsel ved brug af kommandoer, kvalifikatorer og eksakte match teknikker. Endvidere er det tvivlsomt, om der kan indarbejdes nogen logik i relevansrangordning af bibliografiske poster. De grundlæggende principper for traditionel relevansrangordning er baseret på ordhyppigheder, hvilket selvsagt ikke giver nogen mening i forhold til bibliografiske poster. Der eksperimenteres pt. med at rangordne bibliografiske poster ud fra positionelle parametre, men det er vanskeligt at se logikken heri, da materialernes forskellighed medfører, at søgerelevansen af oplysninger i forskellige felter varierer meget fra materiale til materiale. Det er i øvrigt bemærkelsesværdigt, at Google tilbyder strukturerede søgemuligheder, når

de har strukturerede data. Google Book Search har en grænseflade til avanceret søgning, som stort set tilbyder samme muligheder som bibliotek.dk.

Ad b)

I forlængelse af ovenstående vil der helt sikkert være uenighed om, hvilken type grænseflade, der egner sig bedst til slutbrugerformidling. Men ser vi isoleret på traditionelle katalog-grænseflader, som bibliotek.dk og langt de fleste biblioteker stadig benytter, er funktionaliteten i bibliotek.dk mere raffineret og vil være at foretrække frem for langt de fleste lokale løsninger. Endvidere vil der være en potentiel fordel i at udviklingsarbejdet koncentrerer sig i forhold til et enkelt værktøj, og bibliotek.dk udviklingsprocessen involverer jo rent faktisk alle interessenter gennem høringsrunder.

Ad c)

Såfremt bibliotek.dk skal kunne anvendes som lokal grænseflade, vil det være oplagt at præsentere brugeren for såvel lokale som bibliotek.dk søgesæt og – hvor relevant – lade brugeren beslutte om materialer skal bestilles lokalt eller fra andre biblioteker. Sømløshed bør i denne sammenhæng stadig være i højsædet, og det er vigtigt at udvikle smidigere løsninger end det er tilfældet i Libraries Australia. På høringsoplægget om bibliotek.dk udviklingsplan 2007 indgår muligheden for, at en bruger kan bestille i lokalsystemet fra bibliotek.dk brugergrænsefladen. Dette vil give mulighed for en løsning, hvor søgning og bestilling foregår i bibliotek.dk, mens udlån og aflevering sker i det lokale system.

Ad d)

En integreret søgemulighed mellem bibliotek.dk og de lokale kataloger bør endvidere tage højde for økonomiske og infrastrukturelle forhold, således at løsningen ikke overbelaster enkelte biblioteker. Dette kan f.eks. imødegås gennem en form for prioriteret præsentation af søgesæt, hvor lokale hits fremhæves, eller hvor brugeren skal udføre en ekstra handling for at se resultater i fælleskatalogen.

Ad e)

Bibliotekerne fokuserer i øjeblikket på at give deres brugere mulighed for at søge samtidigt i flere forskellige systemer. Det er en indlysende god idé, at et bibliotek tilbyder en samlet adgang til de materialer, biblioteket stiller til rådighed for brugerne. Sådanne materialer kan være af meget forskellig karakter, og de kan være registreret og gjort tilgængelige i forskellige værktøjer.

Brug af bibliotek.dk som lokal grænseflade vil ikke umiddelbart være en hindring for sådanne integrerede søgemuligheder. Det er dog ikke sandsynligt, at den fulde bibliotek.dk-funktionalitet kan videreføres og indlejres i en integrerende søgegrænseflade. Endvidere kan en barriere for at integrere bibliotek.dk frem for den lokale katalog være, at de integrerede søgeværktøjer allerede er udviklet uden tanke for muligheden for, at anvende bibliotek.dk som lokal grænseflade.

Integrerede søgemuligheder

Det er absolut ikke en ny idé at benytte bibliotek.dk som lokal søgegrænseflade. Tilbuddet om integrerede søgemuligheder er en nødvendighed i bibliotekernes

fremtidige formidling, og implementeringen af integrerede søgemuligheder er ikke til hinder for at bruge bibliotek.dk som lokal grænseflade, snarere tværtimod.

Der er dog den fare ved integrerede søgesystemer, at de udvikler sig til en række forskellige Google-imitationer, som ikke rummer et klart afgrænset indhold i forhold til bibliotekernes funktionsområder og brugere. Samtidig tilbyder de Google-lignende søge-, lænkings- og fremvisningsfaciliteter, som ikke i tilstrækkelig udstrækning udnytter de data, der er til rådighed.

Det er vigtigt at tilbyde flere veje til information og flere måder at søge information på. Det er faktisk silotænkning at tro, at man kan få brugerne til at optræde på en bestemt måde – og at det er én måde brugere optræder på. Vi skal sikre os, at brugerne har mulighederne for at komme rigtigt frem og nedbryde barrierer og lave relevante short-cuts.

Vi skal forære indholdet i vores nationale datasamlinger – primært fælleskatalogen – til Google, og i såvel lokale som nationale sammenhænge skal vi finde ud af, hvor vi kan kvalificere formidlingen i forhold til Google's facon. Når vi arbejder med katalogdata, har vi netop at gøre med strukturerede data, som tillader at systemet kan informere om de mest indlysende søgemuligheder som titel, forfatter, form, udgivelsesår, evt. emne m.m. Dette kan sagtens gøres forholdsvis minimalistisk som i søgefelterne i bibliotek.dk og Google Booksearch – advanced search.

Denne holdning understøttes også af resultater fra *Studerende, Google og Biblioteker*. Her var et interessant resultat en af-

kræftning af, at Google og bibliotekerne er konkurrenter. De flittigste benyttede af Google var nemlig også de studerende, der var mest aktive i forbindelse med lån og anvendelse af elektroniske biblioteksressourcer.

Referencer

Andresen, Leif: Google og bibliotekerne. *Nyt fra Biblioteksstyrelsen*, nr. 3, 2006, s. 18.
www.bs.dk/publikationer/nfn/2006/3/html/chapter10.htm

Cathro, Warwick: *New frameworks for resource discovery and delivery: the changing role of the catalogue*. Paper præsenteret i forbindelse med: IFLA-CDNL Alliance for Bibliographic Standards ICABS. The changing role of the catalogue in supporting resource discovery and delivery: World Library and Information Congress: 72nd IFLA General Conference and Council, 2006.
www.ifla.org/IV/ifla72/papers/102-Cathro-en.pdf

Fra information til viden: Biblioteksstyrelsens oplæg til strategi for dansk biblioteksudvikling. Biblioteksstyrelsen, 2006.
www.bs.dk/content.aspx?itemid={B0712475-797D-49F4-B504-4B1BDFD0EAD0}

Larsen, Kirsten: *Quick and dirty: Hvordan søges der i DanBib: Informationsprofessionelles søgeadfærd i DanBib: Kunne den være mere effektiv*. DF-revy, 28 (6), 2005, s.18-20

Pors, Niels Ole: *Studerende, Google og biblioteker: Om studerendes brug af biblioteker og informationsressourcer*/Niels Ole Pors. Kbh.: Biblioteksstyrelsen, 2005.
www.bs.dk/publikationer/rapporter/4/index.htm

Strukturreformens konsekvenser for biblioteksnumre, statistik og kørselsordning

Såvel strukturreformen pr. 1. januar 2007 som de mange fusioner på uddannelsesområdet betyder, at der sker en række ændringer med biblioteksnumre, kørselsordning og indberetning af statistik for såvel folke- som forskningsbibliotekerne.

Biblioteksnumre

Folkebiblioteker

Alle folkebiblioteker i kommuner der får nyt kommunenummer skifter biblioteksnummer.

På folkebiblioteker i kommuner, der sammenlægges, men hvor et eksisterende kommunenummer fortsætter, skifter de biblioteker, der fusioneres ind i kommunen, biblioteksnummer.

Folkebiblioteker i kommuner der fortsætter uændret skifter ikke biblioteksnummer.

Biblioteksstyrelsen benytter lejligheden til at korrigere alle betjeningsstedernes navne, så de kommer til at fremstå korrekt i bibliotek.dk.

Orientering om biblioteksnavne, numre og de nye biblioteksvæsners navne opdateres løbende på Biblioteksstyrelsens hjemmeside.

Hvornår træder ændringerne i kraft?

Ændringen af biblioteksnumrene foretages i takt med samkøring af biblioteker-

nes kataloger. En række biblioteker ændrer således nummer allerede i løbet af efteråret 2006, mens andre først ændrer biblioteksnummer i løbet af 2007. Enkelte først i 2008. Uanset hvornår biblioteksnumrene ændres vil Biblioteksstyrelsen betragte den nye biblioteksstruktur som realiseret pr. 1. januar 2007. Der bliver gennemført en række tekniske løsninger så såvel bestilling i DanBib som bibliotek.dk og kørselsordningen fungerer ved anvendelse af 'gamle' biblioteksnumre indtil bibliotekerne skifter til de rigtige nye biblioteksnumre. Flere oplysninger kan ses på DBCs hjemmeside.

Forskningsbiblioteker

Inden for de senere år er der foretaget en række fusioner på uddannelsesinstitutionerne. Principielt betyder det, at bibliotekerne på de respektive uddannelsesbiblioteker også er fusioneret eller skal fusionere. Derfor vil en række forskningsbiblioteker fremtræde eller komme til at fremtræde som biblioteksvæsnere med ét eller flere betjeningssteder. I den forbindelse skal bibliotekerne udpege et 'hovedbibliotek', som fra Biblioteksstyrelsen vil blive forsynet med et biblioteksnummer, der har første ciffer 8 og sidste ciffer 0. Øvrige betjeningssteder vil ligeledes have første ciffer 8, men sidste ciffer fra 1 til 9.

Biblioteker, der ikke allerede har tilrettet biblioteksforholdene i overensstemmelse med uddannelsesinstitutionernes organisering, skal snarest foretage denne ændring. Fastlæggelsen af biblioteksnummereringen foretages af Biblioteksstyrelsen. De relevante biblioteker skal derfor rette henvendelse til Biblioteksstyrelsen, så biblioteksnummereringen kan blive bragt i orden.

Ønske om ændringer af biblioteksnavne og numre rettes til Lone Hansen lha@bs.dk.

Spørgsmål om biblioteksnumre rettes til Lone Hansen lha@bs.dk eller Leif Andresen lea@bs.dk.

Kørselsordning

Folkebiblioteker

I forbindelse med strukturreformen sker der ingen principielle ændringer af kørselsordningen på folkebiblioteksområdet. Dvs. der fortsat vil blive kørt til knudepunkterne og derfra via de lokale ruter til de respektive folkebiblioteksvæsnere, normalt til hovedbiblioteket. Der gives statsligt tilskud til kørsel til et bibliotek i hver kommune tre gange om ugen.

Det vil efter aftale med knudepunktet være muligt at køre til et andet bibliotek end hovedbiblioteket. Det kræver blot en lokal aftale mellem knudepunktet og det pågældende biblioteksvæsen. Det skal dog være det samme bibliotek, der køres til de forskellige dage, og eventuelle meromkostninger er et forhold mellem knudepunktet og biblioteksvæsnere.

Levering til mere end ét bibliotek i den nye kommune

Efter 1. januar 2007 vil det være muligt at tilkøbe levering til de 'gamle' hovedbiblioteker. En forudsætning for tilkøbet er dog, at der indgås aftale om kørslen – herunder aftale om betaling for alle kørselsdage – med det relevante knudepunkt. Biblioteksstyrelsen ser gerne at sådanne aftaler indgås. DanBib og de dertil knyttede faciliteter kan understøtte en løsning med kørsel til filialer, da det er muligt at afsende bestillinger, så de kan udnøteres til filialer. Biblioteksstyrelsen

kan ikke pålægge bibliotekerne at udnotere og sortere til filialer. Det betyder, at der ikke er garanti for at materiale sorteres til de respektive tilkøbsfilialer, da biblioteker, der ikke anvender køresedler fra DanBib, vil kunne få vanskeligheder med tilstrækkeligt klart at beskrive, hvortil de enkelte materialer skal afleveres. Biblioteksstyrelsen beder bibliotekerne være opmærksomme på dette ved overvejelser om tilkøb. Endvidere henledes opmærksomheden på, at en ordning med tilkøb vil medføre mere sortering i bibliotekerne og/eller knudepunkterne.

Statslige Lovbiblioteker

Statslige lovbiblioteker betaler i dag for brugen af kørselsordningen direkte til Biblioteksstyrelsen. Denne pris indeholder et stop ved biblioteket. Biblioteksstyrelsen afregner herefter for kørslen med det enkelte knudepunkt. I de tilfælde hvor et statsligt lovbibliotek efter en fusion ønsker at tilkøbe ekstra stop til andre betjeningssteder indgås der aftale med det relevante knudepunkt om prisen for dette eller disse ekstra stop. Det betyder, at det statslige lovbibliotek stadig afregner for brugen for hele biblioteket med Biblioteksstyrelsen, men herudover betaler for det eller de ekstra stop til det lokale knudepunkt. Endvidere, at knudepunktet stadig får dækket udgiften til ét stop pr. statsligt lovbibliotek af Biblioteksstyrelsen, mens deres udgifter til ekstra stop skal dækkes af det statslige lovbibliotek.

Spørgsmål om kørselsordningen rettes til René Olesen rol@bs.dk.

Statistik 2007

Biblioteksstyrelsen har valgt at benytte det naturlige brud, som strukturreformen skaber i indsamlingen af biblioteksstatistikken, til at få vurderet de nuværende indberetningskategorier og få tilføjet nye kategorier. En høring har været udsendt til alle biblioteker og har resulteret i en revision af biblioteksstatistikken, som træder i kraft fra og med indberetningsåret 2007. Vejledningen kan ses på Biblioteksstyrelsens hjemmeside. De væsentligste ændringer fremgår nedenfor.

Folkebiblioteker

For folkebibliotekerne er de væsentligste ændringer:

- At udlån af materialer opgøres efter aldersgrupper, således at det bliver muligt at se hvilke aldersgrupper, der f.eks. især låner bøger
- At aktive lånere udvides til at omfatte lånere, som kun gør brug af bibliotekets elektroniske tjenester, dog først fra indberetningsåret 2008
- At fornyelser ikke længere præsenteres i sammenhæng med det samlede udlån
- At interurbanindlånet opdeles efter materialetyper og at indberetningen automatiseres, dog først med virkning fra indberetningsåret 2008.

Forskningsbibliotekerne

For forskningsbibliotekerne er de væsentligste ændringer:

- En ny opdeling af populationen af forskningsbiblioteker
- Udvidelse af antallet af uddannelsesbiblioteker, der skal aflevere statistik
- Flere definitioner er ændret og nye tilføjet.

Statistik 2006

Indsamling af statistik for virksomhedsåret 2006 vil foregå på samme måde som de foregående år, dels ved elektronisk indberetning, dels ved web-indberetning. Vejledning vedrørende indberetningen findes på Biblioteksstyrelsens hjemmeside.

Folkebiblioteker

De folkebiblioteker, som i virksomhedsåret er fusioneret/har fået fælles base og optræder som ét biblioteksvæsen, skal indberette statistik for de to eller flere biblioteker særskilt frem til samkøringen af baserne og herefter for det samlede biblioteksvæsen.

Bibliotekerne anmodes om at tage kontakt til Eigil Skov esk@bs.dk.

Det bemærkes, at folkebibliotekerne ikke vil kunne fritages for levering af statistik for 2006.

Spørgsmål vedrørende statistik rettes til Ulla Kvist ukv@bs.dk.

Samarbejde med Google Scholar

I efteråret 2005 var Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) vært for en international konference med titlen *Building the Info Grid*. Konferencen havde 240 deltagere, og 17 lande var repræsenteret. Chefingeniøren bag Google Scholar, Anurag Acharya, var keynote speaker på konferencen. Mødet med Anurag Archarya åbnede op for et samarbejde med Google Scholar, og mulighederne for at få synliggjort danske biblioteker i Google Scholar blev diskuteret og siden beskrevet. I denne artikel præsenteres en oversigt over de initiativer, som DEFF har igangsat i forbindelse med Google Scholar-samarbejdet.

Google Scholar er Googles søgemaskine til videnskabelig litteratur. Man kan søge på forskellige fagområder og i mange forskellige kilder f.eks. bøger, artikler, afhandlinger og specialer. Søgeresultater præsenteres efter relevans. Flere undersøgelser har vist, at bibliotekernes brugere er Google-brugere. Google Scholar er en spændende samarbejdspartner for specielt forsknings- og uddannelsesbiblioteker, da det er interessant for bibliotekerne at være synlige der, hvor brugerne er.

DEFFs initiativer i forbindelse med samarbejdet med Google Scholar kan opdeles i to overordnede kategorier. Den første kategori vedrører projekter, hvis formål er at få dækket og eksponeret danske samlinger i Google Scholar. Den anden kategori vedrører projekter, der har til formål at anvende Google Scholar som et redskab og indgang til de enkelte bibliotekers ressourcer.

Eksponering af danske samlinger

Projekter vedrørende eksponering af danske samlinger tager udgangspunkt i

en række kendte databaser. Den første database, som delvist er blevet indekseret i Google Scholar, er samkatalogen bag bibliotek.dk. Google Scholar har indtil videre valgt kun at linke til de af bibliotek.dk's materialer, som i forvejen er indekseret i Google Scholar. Når man laver en søgning i Google Scholar, får man som dansk bruger (dvs. hvis man har en dansk IP-adresse) et link til "Find in bibliotek.dk", hvilket fører til posten i bibliotek.dk. I visningen på bibliotek.dk har man mulighed for at bestille og se hvilke biblioteker, der har materialet.

Bibliotekernes brugere har fået en nem vej til bibliotek.dk, som betyder, at de kan kombinere deres søgning efter videnskabelig information med bestilling i bibliotek.dk

Den Danske Forskningsdatabase har også igangsat et samarbejde med Google Scholar med det formål at få synliggjort danske forskningsresultater. I øjeblikket foregår der udveksling af data, og forventningen er, at Den Danske Forskningsdatabase er indekseret i Google Scholar i løbet af efteråret 2006.

Derudover undersøger DEFF mulighederne for at få eksponeret Arkiv for dansk litteratur og Dansk JSTOR, hvor sidstnævnte er en række digitaliserende ældre kernetidsskrifter. Sideløbende har DEFF planer om at undersøge mulighederne for at få danske videnskabelige tidsskrifter eksponeret i Google Scholar.

Anvendelse af Google Scholar

Den anden kategori vedrører projekter, hvor muligheden for at anvende Google Scholar som redskab undersøges. De første projekter handler om indeksering af bibliotekernes beholdninger i Google

Scholar, således at man som bruger, efter søgning i Google Scholar, kan blive viderestillet til bibliotekets katalog, e-tidskrifter eller andre samlinger. Denne løsning er implementeret af en række store forskningsbiblioteker, f.eks. Danmarks Pædagogiske Bibliotek (DPB).

Et andet initiativ handler om at få undersøgt mulighederne for at gøre en indsats over for mindre biblioteker, således at mindre biblioteker, med begrænsede tekniske ressourcer, også kan få glæde af de muligheder, det giver at få deres samlinger indekseret i Google Scholar. I den forbindelse vil DEFF udbyde et antal pladser til TDnets TOUR-resolver for DEFnet kunder, således at disse bibliotekers e-ressourcer i DEFnet også er søgbare fra Google Scholar. Yderligere undersøges mulighederne for at anvende Scholarly SFX til mindre institutioner.

Et sidste projekt omhandler mulighederne for at få data til en scholar.google.dk site. Her har fokus hidtil været lagt på mulighederne for at få nationale licenser synliggjort på scholar.google.dk

DEFF modtager meget gerne bud på andre danske samlinger, som bibliotekets brugere vil kunne drage nytte af at få integreret i Google Scholar.

Google er en central søgeflade for bibliotekernes brugere. Det er dermed vigtigt, at bibliotekerne bliver synlige i Googles videnskabelige satsning Google Scholar. Denne række af første initiativer skal gerne kunne bidrage til yderligere synliggørelse af bibliotekernes ressourcer over for brugerne samt øge fokus på danske uddannelses- og forskningsbiblioteker i Google Scholar.

Forskningsregistrering for mindre institutioner

Udviklingen på universiteterne: De senere år har vist en markant stigning i interessen for forskningsregistrering, forskningsformidling og måling af forskning og vidensproduktionen på danske universiteter, læreanstalter, CVUer m.m. Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) har givet støtte til forskningsregistreringssystemet PURE, som er blevet en succes med implementering på syv universiteter på blot et par år. Derudover har DEFF støttet projekter, hvor systemerne DIVA og Fedora, som anvendes til langtidsbevaring af elektroniske dokumenter, er blevet testet og integreret i systemmiljøer, blandt andet PURE.

Det stigende fokus og politiske pres på universiteternes produktion og formidling af forskning har forstærket behovet for bedre datakvalitet og ensartning af formater. Dette gør det nu muligt at sammenligne forskningsproduktionen. Denne del af forskningsprocessen har DEFF ydet støtte til med projektet *Rapportgenerator i PURE*. Forskningsregistreringssystemet er ikke længere udelukkende en bibliografisk database, men et Institutional Repository (IR) med indhold i fuldt tekst og formidling af den videnskabelige proces, der omfatter brugergrænseflader samt mulighed for at generere statistik på forskningsproduktionen på institutionsniveau. Systemerne giver også mulighed for at formidle grå litteratur og mere undervisningsorienteret materiale.

De sidste par års teknologiske udvikling af forskningsregistreringssystemer er indtil videre blevet implementeret på universiteter og andre større organisationer, såsom hospitaler. DEFF har taget initiativ til en række aktiviteter, som skal tilbyde mindre institutioner professionelle forskningsregistrerings- og formidlingssystemer inden for rimelige økonomiske rammer.

I relation til Den Danske Forskningsdatabase (DDF) har DEFF hidtil finansieret et katalogiseringshotel, hvor institutioner har haft mulighed for at registrere deres data direkte i DDF. Løsningen har givet institutionerne mulighed for at få et overblik over deres forskningsproduktion, samt at få synliggjort deres forskningsresultater i DDF. Katalogiseringshotellet er dog ikke længere en tidssvarende løsning i forhold til de løsninger, som universiteterne i dag har implementeret.

DEFF-styregruppen har derfor besluttet at lukke det gamle katalogiseringshotel med udgangen af 2006 og i stedet arbejde på at få mindre interesserede institutioner opgraderet til tidssvarende forskningsregistrerings- og forskningsformidlingssystemer.

DEFF initiativer målrettet mindre institutioner

I Danmark findes der i øjeblikket to fremherskende og veludviklede forskningsregistreringssystemer. Det ene er produktet PURE, som er udviklet af Atira, mens det andet er ORBIT, som er udviklet af DTV.

DEFF har kontaktet begge leverandører for at høre, om der er mulighed for at tilbyde mindre institutioner en målrettet hostet løsning af deres systemer. En hostet løsning betyder, at en systemleverandør driver et antal installationer af sit produkt på egen server og med den nødvendige support. Kunderne på hotellet får dermed glæde af de stordriftsfordele, en fællesdrift medfører og slipper for selv at skulle besidde de nødvendige tekniske kompetencer, der er nødvendige for at kunne drive systemerne. Både Atira og DTV har tilbudt at drive en hostet forskningsregistreringsløsning.

For at støtte institutionernes overgang til henholdsvis PURE eller ORBIT har DEFF Styregruppen bevilget en tilskudspulje på 500.000 kr. Følgende institutionstyper kan søge om tilskud:

Sektorforskningsinstitutioner, uddannelsesbiblioteker ved korte, mellemlange og videregående uddannelser under Undervisningsministeriet og Kulturministeriet herunder CVUer, MVUer og erhvervsaka-

demier. Nogle af disse institutioner er meget forskningstunge, mens andre vil have behov for at registrere mere undervisningsrettet materiale. Der gives tilskud til at få oprettet en forskningsregistreringsløsning baseret på enten Atras PURE software eller DTVs ORBIT. Tilskuddet gives som udgangspunkt til en fælles hostet løsning. Der gives tilskud til etableringsfasen, mens driften på sigt skal afholdes af institutionerne selv. Der ydes et engangstilskud på 25.000 kr. pr ansøger. Ansøgningsfristen for første ansøgningsrunde var den 1. november 2006. Syv institutioner har ansøgt om tilskud fra puljen. Yderligere information om tilskudpuljen kan findes på deff.dk.

Konklusioner fra temadagen

DEFF afholdt en temadag om forskningsregistrering for mindre institutioner den 4. oktober 2006 med 70 deltagere. DEFF informerede om tilskudpuljen, der var et oplæg om, hvad forskningsregistrering er samt en præsentation af erfaringer med implementering af forskningsregistrering på to universiteter. Endelig indeholdt temadagen en gennemgang af henholdsvis PURE og ORBIT, samt en præsentation af de to hoteltilbud. Formålet med temadagen var at give de deltagende institutioner den nødvendige information for at kunne komme videre med deres valg og implementering af forskningsregistreringsløsning.

For at få yderligere information om interessen for forskningsregistrering blandt de relevante institutioner har DEFF gennemført en mindre spørgeskemaundersøgelse blandt 231 institutioner. Blandt de modtagne svar har 50 institutioner svaret, at de på nuværende tidspunkt re-

gistrerer medarbejdernes forskningspublikationer m.m., mens 36 ikke registrerer noget. Langt størstedelen anvender eget system, hvilket kan være alt fra skemasytem i Word til bibliotekskataloger. Med hensyn til deres tilfredshed med den eksisterende løsning er 30 tilfredse, 23 ikke tilfredse, mens 17 ikke ved, om den eksisterende løsning er tilfredsstillende. Undersøgelsen viser yderligere, at der er stor ledelsesmæssig og politisk opbakning i organisationen til at arbejde med forskningsregistrering. Undersøgelsen har understøttet DEFF-sekretariatets indtryk af, at forskningsregistrering også er et aktuelt emne i mindre og mellemstore institutioner, og at der er stor forskel på, hvor avancerede løsninger man anvender. Udover de traditionelle forskningsrelaterede udgivelser såsom artikler, konferencebidrag m.m. vil mindre institutioner have behov for at registrere hele deres produktion, dvs. både forskning og uddannelsesrelateret materiale. DEFF håber, at de initiativer, som er igangsat, kan hjælpe interesserede institutioner med overgangen til egentlige forskningsregistrerings- og forskningsformidlingssystemer.

Samarbejde mellem borger.dk og Biblioteksstyrelsen

Sideløbende med kommunalreformen udvikler mange kommuner i disse år et tættere samarbejde mellem borgerservicefunktion og bibliotek. Det sker ved at sammenlægge de to institutioner eller ved at samarbejde om fælles informationsformidling. Fra nationalt hold bakkes disse samarbejder nu konkret op.

Samarbejde om ny borgerportal

I forbindelse med kommunalreformen har regeringen, KL og regionerne, som en del af økonomiaftalen for 2007, indgået aftale om etablering og finansiering af en fællesoffentlig borgerportal. Aftalen skal ses i lyset af visionen om at skabe en sammenhængende offentlig sektor med borgeren i centrum.

Den første version af den fællesoffentlige portal åbner den 1. januar 2007 på www.borger.dk. Portalen afløser hhv. den kommunale og den statslige portal, Netborger.dk og Danmark.dk. Den videre udbygningsplan består i at udvikle en "Min side", hvor man som borger kan få et samlet overblik over alle sine mellemværender med det offentlige og direkte adgang til alle digitale selvbetjeningsløsninger.

Det er planen, at den første udgave af "Min side" skal offentliggøres i 2008,

mens den fuldt udbyggede service med alle myndigheder og løsninger koblet på vil være klar i 2012.

Projektet ledes af Den Digitale Taskforce med deltagere fra Videnskabsministeriet, KL, Danske Regioner, SKAT og Finansministeriet.

Forud for projektet med borger.dk blev der sidste vinter gennemført et grundigt analysearbejde af strategier for en digital borgerservice, målgrupper og formidling af projektet. Et arbejde, som Biblioteksstyrelsen deltog i.

Projektet er nu besluttet politisk, og der er fuld gang i udviklingen af den første version. Biblioteksstyrelsen er derfor igen blevet kontaktet af Den Digitale Taskforce, som ønsker et samarbejde med bibliotekerne om formidling af portalen og af de offentlige selvbetjeningsløsninger.

Samarbejdsaftale

På den baggrund er der indgået en samarbejdsaftale mellem Den fællesoffentlige borgerportal og Biblioteksstyrelsen for 2007 om formidling af borger.dk til brugere af de danske biblioteker. *Lov om biblioteksvirksomhed* forpligter bibliotekerne til at formidle information om det offentlige til borgerne. Med det udgangspunkt er det idéen, at bibliotekerne kan fungere som ambassadører for portalen og samtidig supportere borgerne i brugen af den og de tilknyttede selvbetjeningsløsninger.

Den Digitale Borger har været et indsatsområde for den kompetenceudvikling, der indgår som forpligtelse i centralbibliotekernes kontrakter for 2006. Som en

støtte til samarbejdet med Den fællesoffentlige borgerportal er det samme område også udpeget for 2007.

Aftalen beskriver et ønske om, at Biblioteksstyrelsen bygger videre på det uddannelsesforløb, der har været for trænere og ved hjælp af disse undervise flere, så der kan udpeges en kontaktperson for Den Digitale Borger i hver af de nye kommuner. Den fællesoffentlige borgerportal vil bidrage med oplæg på trænerkurser.

Biblioteksstyrelsen vil organisere et kontaktsudvalg for borger.dk med relevante interessenter fra biblioteksverdenen.

Den fællesoffentlige borgerportal vil indtænke bibliotekerne i en kanalstrategi for borger.dk mhp. at styrke målet om en sammenhængende borgerservice, ligesom den vil indtænke bibliotekerne i markedsføringen af borger.dk

I tredje kvartal af 2007 er det planen, at samarbejdet skal evalueres med henblik på tilrettelæggelse af et fremtidigt samarbejde.

Børn behøver biblioteker, men hvordan?

Hvad skal børnebiblioteket tilbyde, som børn ikke kan få andre steder? Hvorfor er det i det hele taget vigtigt, at børn kommer på biblioteket?

Kulturminister Brian Mikkelsen har nedsat et udvalg af fagfolk og eksperter, der skal se på, hvordan bibliotekerne kan geares til de kommende børnegerationer.

Børn er et særligt fokusområde i Biblioteksstyrelsens strategi *Fra information til viden*, og Udviklingspuljen for Skole- og Folkebiblioteker har fremtidens biblioteksbetjening af børn som indsatsområde 2007.

Fremtidens biblioteksbetjening af børn er også tema på Biblioteksledermødet den 5. december 2006, hvor Lotte Nyboe, adjunkt, ph.d. Institut for Litteratur, Kultur og Medier, Syddansk Universitet holder oplæg på baggrund af undersøgelser om, hvordan børn kommunikerer med bibliotekarer i henholdsvis det fysiske og det virtuelle rum.

80 % af alle danske børn benytter folkebiblioteket, men de flittigste brugere har halveret deres besøgsantal inden for de sidste syv-otte år. Biblioteket spiller en afgørende rolle i udviklingen af børns læsefærdigheder, mediefærdigheder og andre kulturelle kompetencer, og derfor er der grund til at undersøge, hvad der kan få bibliotekstilbuddet til 'at rykke' for børn, der lever i en mediekultur. "En af børnebibliotekets fornemste opgaver er at stimulere og udfordre børns sprog, læsefærdigheder og at tilbyde oplevelser og viden," siger kulturministeren. "Det kan være gennem samtale, bøger, musik, film eller internettet. Den nye, selvbevidste generation af børn og unge er utroligt målrettet, og de fleste kan sikkert nikke genkendende til, hvor overraskende hurtigt selv helt små børn er til at tage ny teknologi til sig. De ved, hvad de vil have, og det er ikke kun bøger. De vil have svar på alt mellem himmel og jord – vel at mærke med det samme – og hellere i går end i dag. Og børn er ikke passive modtagere af viden. De vil gerne inddrages aktivt, også i det, som foregår på biblioteket. Jeg har taget initiativ til at nedsætte dette udvalg for at sikre, at der fortsat findes et bibliotekstilbud i fremtiden. Vi lever i et vidensamfund, og biblioteket er en vigtig brik i udviklingen af de nødvendige kompetencer hos fremtidens børnegerationer", siger Brian Mikkelsen.

Det skal udvalget se nærmere på

Målet er at sikre, at bibliotekerne også fremover spiller en betydningsfuld rolle i børns liv i forhold til oplevelser, læring og kommunikation. Det er helt bevidst, at udvalget arbejder med *fremtidens biblioteksbetjening af børn*, og ikke *fremtidens*

børnebibliotek. Det signalerer, at biblioteket kan spille en rolle i børns liv, som ikke nødvendigvis foregår på et fysisk børnebibliotek. Bibliotekstilbuddet kan også findes på nettet, i daginstitutionen og i princippet overalt i hverdagen, hvor børn færdes. Og en kortlægning af mulige opgaver for biblioteket i børns dagligliv er netop ét af de områder, som udvalget skal se nærmere på. Udvalget skal også forholde sig til, hvordan biblioteket bedst fortsat kan stimulere børns læselyst og udfordre deres brug af medier og måder at søge information og komme med bud på bibliotekarens rolle som formidler. Nye indretningskoncepter og strategier for de virtuelle bibliotekstilbud er ligeledes på agendaen.

Udvalget

Udvalget er bredt sammensat af personer fra biblioteks-, medie- og kulturområdet. Biblioteksstyrelsens direktør, Jens Thorhauge, er udvalgets formand, og Biblioteksstyrelsen varetager sekretariatsfunktionen for udvalget.

I løbet af 2007 skal udvalget udarbejde en rapport med anbefalinger til konkrete handlinger og forslag til, hvordan fremtidens bibliotekstilbud kan se ud. Kulturministeren lægger vægt på at få en bred dialog om børns brug af bibliotekerne. Derfor er der planer om at afholde workshopper tre forskellige steder i landet med drøftelse af fremtidens biblioteksbetjening af børn.

På www.bs.dk kan referater fra udvalgets møder og oplæg fra udvalgets medlemmer læses. Alle er velkomne til at skrive indlæg og kommentarer til udvalget via hjemmesiden.

Udveksling af bibliografiske poster i web-miljø

Ny international standard: ISO 25577 MarcXchange

Udvalgets medlemmer

Direktør Jens Thorhauge, formand
Biblioteksstyrelsen

Professor, dr.phil, Kirsten Drotner
Syddansk Universitet

Lektor Carsten Jessen
Danmarks Pædagogiske Universitet

Lektor Helene Høyrup
Danmarks Biblioteksskole, Aalborg

Fagkonsulent Lissy Nørgaard
Undervisningsministeriet

Chefkonsulent Helle Kolind Mikkelsen
Kommunernes Landsforening

Publikumschef Kirsten Boelt
Danmarks Biblioteksforening

Ledende børnebibliotekar Jim Højberg
Danmarks Biblioteksforening

Bibliotekschef Inger Skamriis
Bibliotekslederforeningen

Bibliotekschef Michel Steen-Hansen
Bibliotekslederforeningen

Projektleder Lotté Duwe Nielsen
Bibliotekarforbundet

Udviklingschef Karin Gaardsted
Kommunernes Skolebiblioteksforening

Ledende skolebibliotekar
Carl Christian Rasmussen
Danmarks Skolebibliotekar

Sekretariat

Børnebibliotekskonsulent Anna Enemark
Biblioteksstyrelsen

Alle MARC-formater anvender det samme tekniske rammeformat ISO 2709. Dette format har mere end 40 år på bagen. Den fysiske struktur bærer derfor præg af hulkortenes og magnetbåndenes tidsalder. Den begrebsmæssige model er imidlertid yderst fleksibel og bestemt ikke forældet. Med MarcXchange er denne begrebsmæssige model nu overført til XML og dermed til nutidens web-teknologi.

Ligesom MARC og ISO 2709 kommer initiativet oprindeligt fra USA, men primus motor i standardiseringsprocessen har været Danmark.

Et behov for at kunne udveksle MARC 21 poster som XML dokumenter førte til, at Library of Congress i 2002 udviklede XML skemaet MARCXML. Men da det er snævert knyttet til MARC21, kan det ikke umiddelbart bruges til de øvrige MARC-formater, herunder danMARC2. Der var derfor en oplagt fare for, at de værktøjer, som ville blive udviklet til MARCXML, ikke ville være anvendelige for andre MARC-formater.

På dansk initiativ besluttede den internationale standardiseringskomite for Information og Dokumentation, ISO TC46, derfor i maj 2003 at udarbejde et generelt XML-skema. Det skulle ske efter de samme principper som MARCXML, men generaliseret, så det kunne rumme alle

MARC-formater. Selve arbejdet blev delegeret til det danske medlem af komiteen, Dansk Standard – i praksis de to editorer Leif Andresen og Tommy Schomacker. Det generaliserede skema blev præ-senteret på det følgende møde i TC46 i oktober 2004. Skemaet var nu i realiteten færdigt, og det videre arbejde bestod i at formulere den formelle standardtekst, der skulle ledsage skemaet. De indledende faser i standardiseringsprocessen kunne derfor springes over. I juni 2006 blev DIS 25577 (draft international standard) godkendt med fuld tilslutning, hvilket i praksis betyder, at standarden er godkendt. Den endelige publicering som international standard er rent formalia. En væsentlig grund til det hurtige forløb er, at vi fra dansk side løbende har gjort et stort arbejde for at sikre konsensus.

I lyset af den rolle, Library of Congress har haft, både for den oprindelige udvikling af MARC og ISO 2709 og for det nye XML-initiativ, har vi fra dansk side foreslået, at opgaven som Maintenance Agency for ISO 25577 *Information and documentation – MarcXchange* varetages af Library of Congress. De har efterfølgende accepteret at løse opgaven.

Indtil Maintenance Agency er fuldt etableret, kan dokumentationen om MarcXchange ses på <http://www.bs.dk/marcxchange/>.

Brugerundersøgelse af bibliotek.dk

Hvad ved vi om bibliotek.dk's brugere, deres tilfredshed, deres anvendelse og deres ønsker til produktet? Det er oplagte spørgsmål at søge svar på, og derfor er brugerundersøgelsen en vigtig del af baggrunden for den fortsatte videreudvikling af bibliotek.dk

Der blev derfor gennemført en brugerundersøgelse den 20.-29. september 2006, hvor i alt 5009 respondenter besvarede mindst ét spørgsmål. Den korte undersøgelsesperiode er valgt, dels fordi det statistiske materiale vurderes som tilstrækkeligt, dels fordi bearbejdningen af de åbne spørgsmål er meget tidsskræven-

de. Der er kommet 1284 kommentarer på seks åbne spørgsmål. Kommentarerne giver først og fremmest gode input til nye funktioner samt forbedringer, men kan også medvirke til at forklare nogle af undersøgelsens øvrige resultater. Forslagene, direkte fra brugerne, er en af de vigtigste inspirationskilder til den fortsatte udvikling af bibliotek.dk.

Nogle af svarene viser, at selv interesserede brugere ikke altid kan finde faciliteterne. Der er flere forslag om udvikling af eksisterende faciliteter. Disse bruges til at overveje formidling og sprogbrug på bibliotek.dk.

Gruppen 0-19-årige er stærkt underrepræsenteret blandt bibliotek.dk's brugere, mens alle andre grupper på nær dem

over 70 år er overrepræsenteret. Sammenlignet med tidligere undersøgelser er gruppen af 20-29-årige ikke nær så hyppigt repræsenteret, mens de ældre grupper fra 40-69 år er stærkere repræsenterede.

I forhold til tidligere undersøgelser angiver flere respondenter, at de anvender bibliotek.dk i arbejdsmæssig sammenhæng, mens færre anvender bibliotek.dk i uddannelsesmæssig sammenhæng. En del af forklaringen kan være, at IT-anvendelsen på de to år er trængt længere op i aldersgrupperne, og det kan forstærkes af, at der tilsvarende er flere af de ældre, som svarer på en netundersøgelse i dag end for to år siden.

År for år følges de samme brugermønstre. Der er lavsæson i sommerperioden samt helligdage, vinterferieuger og efterårsferie. For første gang siden bibliotek.dk's start er nogle af besøgstillene for 2006 ikke højere end året før. Da der imidlertid stadig er mange nye brugere, kan tallene givet komme højere op.

Der er fortsat en stor gruppe brugere (godt 40 %), som bruger bibliotek.dk mindst en gang om ugen. Gruppen af daglige brugere er næsten fordoblet. Bøger, artikler og musik er kerneprodukterne i brugernes verden; flertallet af brugere søger på et eller andet tidspunkt efter disse materialer. Noder, lydbøger og netsider er noget, som et mindretal bruger bibliotek.dk til, mens video/dvd ligger midt i brugsmønstret.

Hvilke søgesider bruges? Her kan vi sammenligne to vidt forskellige resultater:

Hvad brugere siger de gør, og hvad de rent faktisk gør. De samlede tal giver det indtryk, at næsten alle bruger den almindelige søgeside, men de andre sider trækker samlet mere end halvdelen af brugeren. Nodesiden bruges ikke af så mange, men de bruger den til gengæld forholdsmæssigt meget. Der er forholdsmæssigt høje brugstal på Avanceret og Kommandosøg i brugerundersøgelsen sammenlignet med den faktiske brug. Dette må tilskrives, at de mest avancerede brugere er overrepræsenterede i brugerundersøgelsen samt at en række biblioteksfolks besvarelser indgår i undersøgelsen.

Brugernes samlede vurdering af bibliotek.dk ligger fortsat højt. Sammenlignet med tidligere undersøgelser er resultatet bedre med forholdsmæssigt flere vurderinger i kategorien i "meget god". Men vi skal nok passe på bastante konklusioner. Undersøgelserne er ikke fuldt sammenlignelige – og ikke mindst kan den korte undersøgelsesperiode betyde, at forholdsmæssigt få sjældne brugere af bibliotek.dk har deltaget i undersøgelsen.

Omkring 10 % af besvarelserne kommer fra biblioteksfolk. Brugerundersøgelsens formål har dog ikke været at afklare bibliotekspersonalets brug af bibliotek.dk. Det er der andre kanaler til – ikke mindst processen med den årlige udviklingsplan. Derfor vurderer BS, at bibliotekspersonale i de næste undersøgelser skal udskilles.

Den samlede rapport om brugerundersøgelsen kan ses på Biblioteksstyrelsens hjemmeside under bibliotek.dk.

Åbning af Grænselandsportalen www.grænselandsportal.dk

Ved centralbiblioteksreformen i 2003 blev det aftalt, at Det Sønderjydske Landsbibliotek skulle udvikle en grænselandsportal med regional information. Projektet udviklede sig til et dansk-tysk samarbejde. I september 2006 åbnede den slesvig-holstenske ministerpræsident Carstensen og amtsborgmester Holst Grænselandsportalen for offentligheden.

Grænselandsportalen/Grenzlandportal er en Dansk-Tysk portal med hovedvægt på kultur, dvs. infrastruktur, turisme, historie, politiske og administrative forhold, kulturhistorie, videnskab, uddannelse, medier m.m. i hele regionen. Portalen bygger på et netværk af informationsleverandører, som i samarbejde opbygger og vedligeholder indholdet. Portalen er under opbygning frem til 2007.

Grænselandsportalen kom for alvor i de regionale medier søndag den 24. september. Det var nemlig lykkedes at få den slesvig-holstenske ministerpræsident Peter Harry Carstensen og formanden for region Syddanmark, amtsborgmester Carl Holst, til at åbne portalen for brugerne på internettet.

Dette skete ved et arrangement i Flensborg, Sønderjyllands historiske hovedstad, med omkring 80 indbudte danske og tyske gæster. Blandt talerne var også Biblioteksstyrelsens direktør Jens Thorhauge og formanden for Landeskulturverband Schleswig-Holstein, tidligere borgmester Rolf Teucher. Placeringen af begivenheden i Flensborg og den dansk-tyske personkreds understregede også det faktum, at internetportalen nu er blevet et virkeligt grænseoverskridende foretagende.

På bordene lå en brochure om Grænselandsportalen, der netop var blevet færdigtrykt i 5000 eksemplarer, til fordeling på biblioteker nord og syd for grænsen. Brochuren præsenterer portalens indhold både på dansk og tysk og er designet i overensstemmelse med portalens visuelle udtryk.

Ministerpræsident Peter Harry Carstensen fremhævede portalen som en vigtig byggesten i samarbejdet i grænselandet. Han lagde vægt på, at udbygningen af forbindelserne til Danmark havde meget høj prioritet hos ham og var til gavn for den erhvervsmæssige og økonomiske ud-

vikling. Amtsborgmester Carl Holst roste i sin tale den idémæssige ophavsmand til en grænselandsportal, nemlig Karl Poselt, tidligere overbibliotekar ved Det Sønderjydske Landsbibliotek i Aabenraa, som havde fostret idéen i Dansk-Tysk Biblioteksforum.

Resultatet blev et konkret projekt finansieret af Biblioteksstyrelsen som en særlig overbygningsopgave, der vedrørte grænsesamarbejdet i Region Sønderjylland/Schleswig. Først efter lang tids søgen lykkedes det at finde samarbejdspartnere på tysk side, den kulturelle paraplyorganisation Landeskulturverband Schleswig-Holstein og forskningsinstituttet Nordfriisk Instituut. Med disse partnere var projektet blevet udbygget til et egentligt grænseoverskridende projekt støttet af EU i Interreg III A programmet. Formanden for Landeskulturverband var overbevist om, at det fælles projekt nok skulle blive en succes.

Biblioteksstyrelsens direktør Jens Thorhauge pegede på, at det moderne biblioteksvæsen også måtte sikre, at den vidensbank, der lå i de trykte medier, efterhånden blev tilgængelig på internettet. Det måtte også sikres regionalt og lokalt. Med åbningen af Grænselandsportalen er der taget et afgørende skridt i det tysk-danske grænseland til at give web-adgang til lokal information om denne region. For andre lokale og regionale informationsbehov mente Thorhauge, at portalen endda kunne blive rollemodel.

Nyt fra Knowledge Exchange

Knowledge Exchange holdt bestyrelsesmøde i London den 14. september. Dette møde blev epokegørende, idet man besluttede at ændre organisationsstrukturen for Knowledge Exchange. Partnergruppen havde på et møde i York i juli evalueret det første år i samarbejdet. Det har været en svær og udfordrende proces at starte et så ambitiøst initiativ, og det har klart givet nogle nye visioner, men også nogle lærerige udfordringer. Den nye organisation er udformet således at:

- Bestyrelsen fremover vil have en strategisk rådgivende funktion og medvirker til at identificere sammenhæng i strategier og udvikling, som sikrer den ønskede service i forsknings- og uddannelsesmiljø
- Knowledge Exchange-gruppen (KEG) bestående af de fire partnerrepræsentanter vil fremover have ansvaret for fremdrift, etablering af nye initiativer og aktiviteter
- En styregruppe bestående af lederrepræsentanter fra partnerorganisationerne vil sammen med KEG udgøre ledelsen i Knowledge Exchange
- Knowledge Exchange-kontoret skal fremover facilitere og supportere partnerrepræsentanterne og KE-initiativerne.

Decision Maker's Forum

Den 5. og 6. oktober 2006 i Berlin afholdt Knowledge Exchange et møde kaldet "Decision Makers' Forum" – en rundbordssamtale blandt topledere fra de fire partnere, baseret på de fire nye strategier. Intentionen med disse møder er yderligere at forfine den fælles vision samt definere fælles strategiske emner på højeste

strategiske niveau, som man ønsker at takle inden for Knowledge Exchange-initiativets rammer i den nærmeste fremtid. Resultatet blev:

- En visionserklæring for Knowledge Exchange, godkendt af alle partnerorganisationer
- En roadmap (handlingsplan) for Knowledge Exchange, godkendt af alle partnerorganisationer
- Koordineret Knowledge Exchange briefing, inklusive engagement med Europa Parlamentet, Europa Kommissionen, direktorater; national and transnational funding organisationer så som NSF
- Decision Maker's Forum no. 2 vil blive afholdt i oktober 2007
- Desuden har bestyrelsen for Knowledge Exchange besluttet at gennemføre en komparativ strategi analyse af de fire partnerstrategier.

DEFF Sustainability workshop den 3. oktober 2006

Under det tredje KE-initiativ om Sustainability fokuserer KE på 'return of investment'. Fremgangsmåden på dette område har været først at adressere spørgsmålene internt i de enkelte organisationer, baseret på erfaringer fra JISC og SURF. Knowledge Exchange planlægger i juni 2007 en fælles workshop for alle fire partnerorganisationer.

Der foreligger i dag to rapporter fra henholdsvis en JISC/SURF workshop i april 2006 og DEFF workshoppen 3. okt. 2006.

Fire Licensinitiativer

Inden for licensinitiativer er der flere aktiviteter undervejs. Knowledge Exchange har til hensigt at undersøge muligheder-

ne for interaktion og videndeling inden for licensområdet. Dette vil ske gennem afprøvning af multinationale licensaftaler gennem et fælles udbud på digitale ressourcer inden for multimedier, databaser og elektroniske tidsskrifter.

- Fælles udbud i januar 2007 med forventede tilbud i marts/april 2007
- Benchmarking af licenskontrakter november/december 2006
- Fælles licensregister som skal understøtte kommende licensaftaler og fælles aktiviteter på området november/december 2006
- Workshop for eksperter og komite medlemmer fra de fire lande den 19.-20. februar 2007 afholdes i Bibliotekstyrelsen. Hensigten er at udvikle konkrete anbefalinger og arbejde frem imod fælles strategier for anskaffelse af licenser og digitalt indhold. Workshoppen vil dække emner på strategisk niveau, på det praktisk-administrative niveau, adgangsteknologi samt statistik og evaluering.

Digitale arkiver

Eksperter fra de fire lande har sammen med repræsentanter fra EU-projektet DRIVER planlagt en workshop *Not of talks, but of tasks*. Workshoppen vil blive struktureret i seks spor med emnerne usage statistics, research paper metadata, exchanging information, author identification, OAI, and e-Theses. Resultatmålet er konkrete forslag til videndelingsinitiativer og fælles udviklingsaktiviteter, der kan understøtte den fælles vision samt tilføre værdi på nationalt niveau.

Workshop on Interoperability and Institutional Repositories afholdes den 16.-17. januar 2007 i SURF Utrecht, Holland.

Hanne Marie Kværndrup

Dublin Core konference

Den årlige konference arrangeret af DCMI DC-2006, the International Conference on Dublin Core and Metadata, foregik fra den 3.-6. oktober 2006 i Manzanillo, Mexico. Der var 187 deltagere fra 24 lande, hvor undertegnede i år var alene om at repræsentere Danmark. Der har været en lang række papers lige fra det højere tekniske skoleridt til præsentationer af praktiske implementeringer. En af disse præsentationer var mit paper *Dublin Core as a tool for interoperability. Common presentation of data from archives, libraries and museums*, som beskriver arbejdet med ABM-standarder i Danmark. Præsentationerne kan ses på konferenceprogrammet <http://dc2006.ucol.mx/program.htm>.

Leif Andresen

Nordisk licensmøde

Der blev afholdt nordisk licensmøde den 15. september 2006. Både Finland og Sverige vil få en øget mængde personale til licenshåndtering. I Finland vil de øgede ressourcer bl.a. blive brugt til en undersøgelse af deres licensaftaler og de forskellige niveauer af 'Use in perpetuity'. Finland har nu outsourcet udviklingen af deres administrationsdatabase, frem for at satse på egenudvikling. Der er i nordisk regi forsøgt nogle sammenlignende statistikker. Fire aftaler var udvalgt til sammenligning, men desværre var det kun Finland og Danmark, der havde afleveret tal. Disse viste, at i Elsevier-aftalen havde Danmark flere downloads pr. FTE end Finland (17,1 mod 13,1). Men prisen pr. download var højere i Danmark end i Finland (3,51 mod 2,84 Euro). Der vil blive arbejdet videre med dette analysearbejde, der skal bl.a. udvides med information om årsagerne til forskellighederne.

Der var enighed om at fortsætte det nordiske samarbejde og den fælles kompetenceudvikling. Forslag til næste kursus kunne være "A day in a publishers life". Fra Danmark deltog Kurt Mathiesen og Anette Schneider.

Anette Schneider

ICOLC

Konferencen ICOLC (International Coalition Of Library Consortia) blev afholdt i dagene fra den 11-14. oktober 2006 i Rom. Ca. 130 personer deltog fra Europa, USA og Asien. Konferencen havde en række gode oplæg, og der var gode muligheder for at vedligeholde det internationale netværk for DEFF. Blandt emnerne i årets konference var bl.a. arkiveringen og de forskellige muligheder, der efterhånden er for at lave nationale løsninger på området. Andre emner var business-models og ændringerne i økonomien for tidsskrifter. Herudover blev der givet en orientering om en ny gruppe med navnet Transfer. Gruppen forsøger at finde standarder for tidsskrifter, der skifter forlag. Fra Danmark deltog Anette Schneider og Bo Öhrström.

Anette Schneider

International RFID-standard på vej

DS/INF 163-1 RFID-datamodel i biblioteker blev udgivet på engelsk for også at kunne fungere som det danske input til en international standardiseringsproces på området. Den kaldes 'den danske data-model' i udlandet.

Danmark blev på ISO TC46 mødet i februar 2006 opfordret til at tage initiativ til at foreslå en international standard. Processen gik formelt i gang i juli 2006 med Dansk Standard som forslagsstiller. Afstemningen om NWIP (New Work Item Proposal) er nu afsluttet med ude-

lukkende YES-stemmer. Nu går det konkrete arbejde i gang. Startmødet for eksperter fra ni lande og observatører fra tre internationale organisationer (den europæiske og den internationale boghandlerforening samt EDItEUR) afholdes den 1. december 2006 hos Dansk Standard. Projektledelsen udgøres af de tre danske eksperter Leif Andresen (Biblioteksstyrelsen), Morten Hein (Hein Information Tools) og Tommy Schomacker (Dansk BiblioteksCenter).

Leif Andresen

Third Naple Conference

Jens Thorhauge deltog (med åbningsoplæg) den 19.-21. oktober i Helsingfors i den tredje konference for nationale folkebiblioteksmyndigheder i Europa. Konferencen fokuserede på udviklingen af strategier for folkebibliotekerne og konkluderede, at der er en klar konsensus om det hybride bibliotekskoncept. På organisationens efterfølgende generalforsamling blev Jens Thorhauge genvalgt til bestyrelsen, og Biblioteksstyrelsen forsætter med at varetage sekretariatsfunktionen for Naple.

Jens Thorhauge

Konference om Det Innovative Bibliotek

Torsdag den 26. oktober afholdt Biblioteksstyrelsen i samarbejde med Danmarks Biblioteksskole en konference om projektet *Det Innovative Bibliotek*, med knap 100 deltagere.

Konferencen fulgte op på projektet *Det Innovative Bibliotek*, som Biblioteksstyrelsen gennemførte sammen med Huset Mandag Morgen i foråret 2006. *Det innovative Bibliotek* er en speciel udgave af *Innovation Cup 2006*, som Huset Mandag Morgen nu er i gang med på andet år.

På konferencen blev der bl.a. holdt oplæg af tre biblioteker om deres erfaringer med deltagelsen og arbejdet med innovation. Konferencen lagde samtidig op til fortsat at arbejde med innovation i bibliotekerne.

Et af Kulturministeriets indsatsområder er samarbejde mellem kultur og erhverv, og Biblioteksstyrelsen og Huset Mandag

Morgen har indgået en samarbejdsaftale, der gør det muligt for bibliotekerne at deltage i *Innovation Cup 2007* til reduceret pris. Medio november havde syv fra bibliotekssektoren tilmeldt sig.

Oplæg fra konferencen kan ses på www.db.dk/kon. Læs mere om *Innovation Cup 2007* på www.innovationcup.org.

Julie J. Kihl

Udviklingspuljen for folke- og skolebiblioteker

Til ansøgningsterminen den 1. november 2006 indkom der i alt 115 ansøgninger. Der er søgt for knap 41 mio. kr. Fordelingen på indsatsområder fremgår af nedenstående tabel.

Ansøgningerne behandles internt i Biblioteksstyrelsen og forelægges på et møde i Biblioteksstyrelsens fagligt rådgivende udvalg for Udviklingspuljen for folke- og skolebiblioteker (RUF) den 5. januar 2007. Afgørelse på ansøgningerne sendes inden udgangen af januar 2007.

Lone Hansen

Fælles reception

Vi er i fuld gang med at etablere fælles reception med de øvrige tre styrelser i vores nye hus på H.C. Andersens Boulevard. Indtil vi er helt på plads, anbefaler vi, at du ringer på et direkte nummer eller sender en e-mail, hvis du ved, hvem du skal i kontakt med.

Brug telefonlisten på www.bs.dk under 'Personale'.

Anna Christine Rasch

Biblioteksstyrelsens designlinie justeres

Fra årsskiftet ophører Biblioteksstyrelsen med at anvende det firkantede logosymbol. I fremtiden vil eneste logo således være navnetrækket med kronen. I samme omgang vil den engelske navneændring til The Danish Library Agency træde i kraft.

Anna Christine Rasch

Udviklingspuljen for folke- og skolebiblioteker

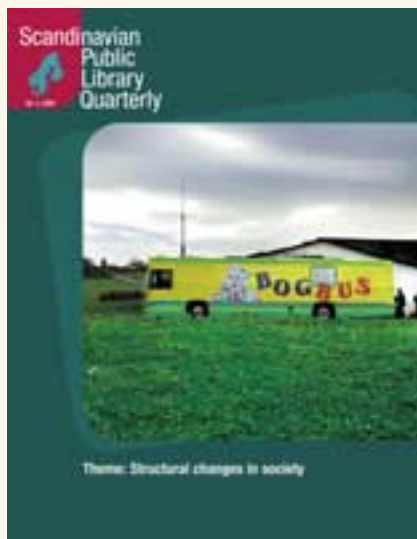
Indsatsområde	Antal	Budget i alt	Søgt i alt	Egen finansiering	Anden finansiering
Bibliotekerne og Borgerservice	12	6.088.125	3.373.700	2.587.425	45.000
Bibliotekets rolle som demokratisk væksthus	8	11.990.254	3.914.988	4.748.132	3.327.134
Bibliotekets rolle som kulturmødested	8	4.520.480	2.381.950	1.838.530	200.000
Bibliotekets rolle som støtte til den danske vidensstrategi	15	6.578.571	3.579.650	2.631.401	315.000
Etablering af adgang til digitalt indhold	16	10.953.700	6.523.760	3.814.440	595.000
Fremtidens bibliotekstilbud til børn	18	8.396.271	4.830.636	3.503.335	107.500
Frie forsøg	22	21.818.641	12.310.985	8.842.011	665.645
Skolebiblioteket	16	7.022.690	3.917.623	2.099.717	1.086.340
I alt	115	77.368.732	40.833.292	30.064.991	6.341.619

Brug biblioteket som et centrum for integration og medborgerskab er publiceret af Biblioteksstyrelsen for Kulturministeriet og Ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration. I brochuren orienterer de to ministerier om støttemuligheder og idéer til, hvordan biblioteket kan fungere f.eks. som uformelt læringscenter, væksthuse for medborgerskab og kulturelt mødested. Brochuren er udsendt til samtlige kommunalbestyrelser og folkebiblioteker.

Beretning til Ledermødet 2006
Beretningen kan hentes på www.bs.dk

Scandinavian Public Library Quarterly 4 - er udkommet. Temaet er denne gang strukturreformer og strukturelle ændringer i de nordiske lande og deres betydning for bibliotekerne.

Oversigt: Rapporter modtaget i perioden 1. september 2006-31. oktober 2006

Udviklingspuljen for folke- og skolebiblioteker

Olivia-spillet

Tilskudsmodtager:
Gentofte Bibliotekerne
Tilskud fra Udviklingspuljen 1.11.2004:
kr. 125.000

Internettet for børn og unge – nye formidlingsformer

Tilskudsmodtager:
Herning Centralbibliotek
Tilskud fra Udviklingspuljen 1.11.2004:
kr. 640.600

Børn bruger biblioteker

Tilskudsmodtager: Københavns kommune. Kultur- og Fritidsforvaltningen, Bibliotekerne
Tilskud fra Udviklingspuljen 1.11.2005:
kr. 217.500

Servicechef *Bjarne Bikov* og serviceassistent *Fayçal Boukraa* er med virkning fra 1. september 2006 overgået til KUM-ADM.

Konsulent *Anja Majbritt Lundemann* er fratrådt 15. august 2006 som barselsvikar i Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek.

Trine Møller Madsens projektansættelse som redaktør i sekretariatet for Børnekulturens Netværk er afsluttet 15. september 2006.

Cand.hum.dat. *Cathy Toscan* er projektansat fra 9. oktober 2006 i stillingen som Programme Manager i Knowledge Exchange.

Cand.merc.jur. *Anja Otterstrøm* er ansat fra 1. oktober 2006 som konsulent i Biblioteksstyrelsen i enheden Rådgivning og udvikling.

Cand.jur. *Jette Lauridsen* er ansat fra 1. oktober 2006 som jurist i Bladpuljesekretariatet.

Journalist, cand.scient.pol. *Lone Sewerin* er ansat som presse- og kommunikationskonsulent i Biblioteksstyrelsen fra 1. oktober 2006.

Cand.scient.bibl. *Kurt Mathiesen* har fået tjenestefrihed som konsulent i Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek fra 1. november 2006.

Afsender
Biblioteksstyrelsen
H. C. Andersens Boulevard 2
1553 København V.

